

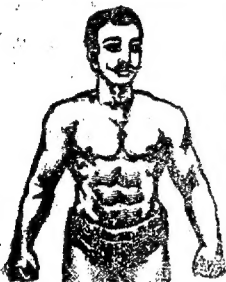
భాగ్యం వతి దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1918 సం॥ మార్చి నెల 1 వ తేది శుక్రవారము } No. 275
సంపుటము. ౪. } పింగళ నామ సంవత్సర మాఘ మాస బహుళ చవితి ర. } సంచిక ౨౭౫

అమృతసంజీవి లేహ్యము,

అయఃకాంత మార్దము.

ఈ లేహ్యము, మార్దము అనుభవజ్ఞులచే శుద్ధ మనమూలిక
అయఃకాంతముచేయబడినది. ఈ లేహ్యము, మార్దములచే దర్శ
విధములగు మేహసంబంధమైన వ్యా
ధులు నివారణ కాగలదు. ప్రపంచమున
నుఖ్యమంధమైన నెక రోగములచే
యెందరు బాధ నొందుచుండుటలేదు.
అట్టివారి కిది దేవతావరదనాదము.
దీనిని సేవించిన రక్తముకుభ్రష్టమై, పుష్టి
నిచ్చి నరములకు పటుత్వమును కలుగ
జేయుటలో మేటియైనది.

దీనిని స్త్రీలు, పురుషులు, అందరూ వాడవచ్చును. (586)
48 దినములు సేవించు లేహ్యము, ద్రావకముగ నెట్లు 2-1-8-0
24 దినములు సేవించగల నెట్లు 1-1-12-0
1 నెట్లుకు పోస్తేజి 0-4-0. 2 నెట్లు కొనవారలకు పోస్తేజి
ఇనాం. విరునామ: లేహ్యము దీపో,
నెం. 8. వేంకటేశమేష్ట్ర వీధి, సాహుకారు పేట, మదరాసు

అమూల్యమైనమందు. తరుణమును కోల్పోవకుడు.

Gonozone or Gonorrhoea Mixture

A safe and reliable remedy for urethral dis-
charge. This reliable remedy is the combi-
nation of several efficacious and harmless
valuable medicines, which exercise a beneficial
action on the urinary organs in gradually
restoring them to their normal and healthy
condition. It destroys the disease germs and
prevents the further increase and spread of
the disease. It relieves pain, inflammation and
burning sensation and stops the discharge in a
week. The regular use of this mixture for
some time effectually cures all long-standing
and acute forms of gonorrhoea and gleet.

BOTTLE RS. 2-3-0. By V. P. Rs. 2-12-0
The services of a Registered Medical Practi-
tioner and experienced Medical Officer are
available on payment of his fees from 8 to
10 A. M. daily. 1081

Please write legibly giving your full address.
A. H. Solomon & Co., (Dept-A W)
No. 29, Thana St. Chintadripet, MADRAS.

తేలుమందు

వెల సీసా 1-8-0-0 వి. పి. సహా 0-12-0.
తేలుకాటువలన ఆసాయము లేదు గాని. విశేష వాధగలదు.
తేలుకాటువలన విషము నెక్కువలో ప్రవేశించదు.

వాధ నరముల వెంట పెద్దనరము
దగ్గరనుండిలాగుట ప్రారంభించును
కుట్టినవోటును బండపారునటుల
చేసిన వాధ తగ్గును. ఈ ద్రావకము
సాగులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల
ఘాటుల్లిగి నీటివలె నుండును.
చెడవండుకు గాను రబ్బరుదీరడాంల సీసాలో పోయబడినది.
కుట్టినవోటు కొంచెము ముందుపోసిన వాధ మాయచును
మందును గట్టిమన్ను తాము వాధపడక నిరతులకు
పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియుంట నుండదగినది.

తామర తైలము

దీనిని రాచిన చర్మమునకు వెక్కిడు మంట యుండదు.
డబ్బా 1-8-0-0 (ఆరులినాలు)
అమృతాంజనము దీపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాసు.

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యైదాంధ్ర

మహాజనసభలయందలి

సన్ధాన సంపూర్ణముల, సభాధ్యక్షుల
యువన్యాసములు, వారి చిత్రపటములు,
సభా తీర్మానములు గలవు.

వెల రూ. 1-8-0. పోస్తేజి వేటు
ఆంధ్ర వత్రి కా కా ర్యా ల య ము,
7, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాస్.

సగము ధరలు! సగము ధరలు!
సగము వెలకు పుస్తకముల నిచ్చుట.

ఒక మాసము వలకే

పుస్తకభాండాగారములకు, పఠనీయ మందిరముల
కును సగమువెలకు ఇచ్చెదము. పోస్టుఖర్చును కొనుగోనే.
ఈ క్రింద చెప్పబడిన వెలులు అసలు వెలులు.

ధీర్ల సామ్రాజ్యము (ఆ 8) సుభద్రాస్థనీయు (ఆ 12)
బృహదాస్థనీయు (1-8-0) శ్రీ చరణభూషణము (ఆ 12)
ఆంధ్రభగవద్గీత (ఆ 4) బాలార్చనా విధి (ఆ 8) బాల గమా
ప్ర నామావళి (ఆ 1) మార్కాండేయ శత నామావళి (ఆ 1)
నేత్యావల ధర్మచంద్రిక (ఆ 6) పుస్తక సంస్కరము (2 ఆ)
ప్రశ్నోత్తర జీవకళావిద్యాపదీపిక (ఆ 1) ముక్తాశ్లేషకళాకము
(ఆ 1) వెల్లెనాటి ముద్దకథలు (ఆ 4) మూర్తిత్రయ సా
ఖ్యాసము (12 ఆ) శ్రీనిధిపద్మవత్సవళి (6 ఆ) వార్ణాచర
వర్తిగారి పట్టాభిషేక పద్యములు (1/2 ఆ) చొల్లూరి మాహా
త్యయము (1/2 ఆ) లోనామృత చరిత్ర (1 ఆ) గానాగారు
మోహనరామలసందేశము (1 ఆ) ప్రబోధతారావళి (1/2 ఆ)
ముఖ్య గమనింపు. — పుస్తకము లన్నియు ఒకేమాం
తెప్పించుకొనువారికి మాత్రము సగము ధరలు.

(1067) భాస్కర కంఠె,
23, బందరు వీధి, మద్రాసు

తేలుగు గ్రంథములు

నవలలు: — 1. అమృతవల్లి 1-4-0, 2. చూడారతి 0-12-0
3. జగన్మోహిని 0-8-0, 4. ఇందరావనింపర 0-12-0,
5. రంగరాజు 0-12-0, 6. కళాపతి 0-12-0
జీవితచరితములు: — 1. రామతీర్థస్వామి ఎం. వి. 0-12-0,
2. వివేకసోదర 0-8-0, 3. గోపాల 0-12-0, 4. రాజాదేవి 0-8-0
5. వాల్మీకిపుత్రు 0-8-0, 6. విదన బార్ధినికర్త 0-8-0.
అన్ని తేలుగు గ్రంథములు ఒకేపర్యాయము కొనుగోనే
పోస్టుఖర్చుల మేమే భరించెదము. 1932-40
ఎం. ఆర్. కృష్ణారావు అందుకో, నె

అమృతాంజనము

అన్ని రోగములకు పరమామృతము.

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-8 వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.
హృద్యపు నొప్పుల వార
జోలును. వాముపు
రోగి పోగొట్టును.
మహానవగలిగి యుండును.
ప్రతియుంట నుండదగినది.

విషమూలికలచే హింసూదేశముండు
మారుచేయుటకు మంచిఘండు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
అమృతాంజనం దీపో. } 109, (శ్రీరాధ, బొంబాయి,
} 6, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.
నార్తరక సర్కారు లైఫ్ ఎమ్మ్యారన్సు
కంపెని లిమిటెడ్ (లిక్విడేషన్ లో నున్నది)
నోటీసు. (1087)

జీవితభీమా పోలీస్ హాస్పిటల్ ను, వివాహసహాయ భీమా
పోలీస్ హాస్పిటల్ ను తమ తమ క్లెము కాగితములను 1918 వ
స. 11 గా మార్చి వెల 18 వ తేదీ లోగా యీ క్రింద సంతకము
చేసినవారి చేర పంపుకొవలెను. ఈ క్రింద వ్రాసిన భోగట్టా
యును, కాగితములును పూర్తిగా పంపి యెడల క్లెములు
బాపితాలో నమూనా చేసికొనవలెను.

1. పోలీస్ దారుని పేరు, 2. పోలీస్ నెంబరు, క్లాసు,
(జీవితభీమా, లేక వివాహభీమా, లేవీల నెంబరు) 3. ఆఖరున
చెల్లించిన ప్రీమియము తాబాకు రసీదు, 4. జీవితభీమా లేక
వివాహభీమా ఒరిజినల్ పోలీస్, 5. ప్రీమియములు యెవరివద్ద
చెల్లింపబడినో ఆ యేజంటు పేరు, ప్రస్తుతపు విరునామా,
6. ఇదిగో క్లెముల కాగితములు దాఖలుచేయబడిన యెడల,
యెవరివద్ద దాఖలుచేయబడినవియును, అందుకు గాను ఇచ్చు
బడిన రసీదును పంపవలెను. ఒక్కొక్క పోలీస్ క్లెమునకు
ప్రత్యేకముగా భోగట్టా వ్రాయవలయు నేగాని, ఒక్కొక్క కాగిత
ములో ఒకటికంటె అధికము పోలీస్ భోగట్టా వ్రాయకూడదు.
విజంటుకు, ఇలిర క్రెడిటుల్లు మూడూ తమ మాక్కు
లూ వైరి వ్రాయబడిన తేదీలోగా, వచ్చువిచ్చు మున్నగు రుజు
వులతో, దరలాస్తు చేసికొనవలెను. వై తేదికి పిమ్మట దాఖలు
కావడిన క్లెములు అంగీరింపబడవు.

(Dalhousie Square) M. K. Dandeker,
Calcutta. } Incorporated
Accountant Liquidator.

వత్త బిజ్జా సా

విదించినతరువాత ఆత్మసీతి.
ముల సర్వానకును గుఠించిన శాస్త్రీయ చర్చ
రా. జగన్నాథస్వామిగారు, వి.పి.
అన్నివిధా చక్కనిగ్రంథము వెల రూ. 0-8-0.
అంధవత్రికా కా గ్యాలయము
పోస్టు వాళ్ళు 212, మద్రాసు.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

కృష్ణాజిల్లా కోవేల వెన్నలోని కృష్ణదేవరాయ భౌండాగారమునకు గుంటూరువాస్తవ్యులగు కామరాజు కోటిశ్వర శాస్త్రిగారు 12 వేదాంత గ్రంథములను 13 సంస్కృత గ్రంథముల నిచ్చిరట.

ఏటేటను పాల్గుణ శుక్ల ఏకాదశి బంధి వరకును జరుగు అహోబిల మహోత్సవము పింగళి సం॥ ఫాల్గుణ శుక్ల ౧౫ మొదలు బంధి వరకును జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. యాత్రికులు మున్నగువారి మార్పును గమనించ వలసియుండును.

గోదావరి జిల్లా రామచంద్రపురము తాలూకా వెయ్యి పాకలోని సనాతన ధర్మసభకు, భౌండాగారమునకు ప్రత్యేక భవన నిర్మాణమునకై కార్యనిర్వాహకులు ప్రయత్నించుచున్నారు.

బందరులోని ఆంధ్రనాటక ప్రోత్సాహక సంఘమువారి వత్సరము వేణీసంహార నాటకమునందు పోటీపరీక్షను జరిపి యథాప్రకారము రు 200 ల సరస్వతీ క్రితమును బహుమతి చేయుదురు. వివరములను గురించి కార్యదర్శికి వ్రాసికొనవలయును.

గుంటూరు జిల్లా చినగాడెలపర్రు సహకార పరపతి సంఘపు సప్తవార్షికోత్సవము మార్చి 5 వ తేదీ సాయంత్రం 2 గంటలకు తెనాలి తాలూకా డిప్యూటీ కలెక్టరు శ్రీ. ఎస్. శ్రీనివాసాచార్యులు ఎం. ఎ. బి. ఎల్. గారి ఆధిపత్యము క్రింద జరుగును.

తెనాలి తాలూకా చినగాడెలపర్రు గ్రామమునందు స్థాపించబడిన డేవిస్ పేట సహకార గృహ నిర్మాణ సంఘముయొక్క ప్రథమవార్షికోత్సవము తెనాలి తాలూకా కోఆపరేటివ్ యూనియను కార్యదర్శియగు లక్ష్మరాజు సంగమేశ్వరరావు పంతులుగారి ఆధిపత్యము క్రింద జరుపబడును.

కృష్ణాజిల్లా నరసాపురము తాలూకాలోని కోడేరు రేవు నందు 1827-వ ఫసలి పంటదారు తిలకు అణావంతునను కావడికి రెండు అణాలవంతునను ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువైనదని ప్రజల నుండి వసూలు చేయుచున్నట్లును, అన్ని బాధలలో పాటిది యొక బాధ వచ్చినదనియు నొక విలేఖరుడు వ్రాయుచున్నాడు.

రాజమహేంద్రవరము నందలి బోధాభ్యసన కళాశాల యందలి ప్రస్తుతపు విద్యార్థులు ప్రథమ వర్గంతిని మార్చి 16 వ తేదీన జరుపుటకు నిశ్చయించిరి. ప్రాత విద్యార్థులు వచ్చిన యెడల వర్గంథి నిర్విఘ్నముగ నెగవేరును. సామాన్య కార్యదర్శి ఎన్. రామచంద్ర రావుగారికి వ్రాసికొనిన యెడల వివరములు తెలియగలవు.

గోదావరి జిల్లా కోరంగి కాపురములను ఆయుర్వేద వైద్యశాల ప్రాముఖ్యమునకు పొన్నచుండ లక్ష్యముగాను గారు వారి తల్లిపేటకు నొక మంచినీళ్ళ క్రియను కాకినాడ తాళురేవు మాగ్గ పథ్యమందు కట్టించిరట. అందులో వంట చేసికొనువారికి పాత్రలు రసవత్తుములు కావలసిన వారికి తేయాకు కాఫీపాడుములు నిచ్చెదరని ఒకవిలేఖరుడు వ్రాయుచున్నాడు. అందు కయనించుటకు బట్టలు కుర్చీలు కంబళ్ళు కలవు.

ఒక విలేఖరులు కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారికిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—తమరు 14-8-17 వ తేదీన కృష్ణాజిల్లా ఆకిపగ్రామ బాలికలతో శ్రీలు సేర్పకొనవలసిన విద్యను గురించి ప్రసంగించి, కుట్టుయంత్ర మొకటి తమరుబాలికాపాఠశాలకు విరాళముగ సేసగెదమని నెలవిచ్చిన సంగతిని గూర్చి తెలియపరచుచు, మాకోరికత్వంలో సేసంగప్రాధికంచుచు, తమ పేరుకు బాలురు వ్రాసియుంటిమి. తమ పేరుకువేటికి వ్రాయవలయునో తెలియక నిండు వ్రాయుచున్నాము. కుట్టుయంత్రమును త్వరలో దయచేయ ప్రార్థితులు.

చెన్నపురి దక్షిణ ప్రాంతమునందును చెన్నపురియందును గల బాలశిశువ్యవస్థాపనమును గురించి యొక విలేఖరులు మాకువ్రాసి ఉత్తరప్రాంతమునందు మిక్కిలి వ్యాపించవలసి

యన్నదని నూచించిరి. గుంటూరునందు గత వర్షము తారకి ప్రసాదసింహముగారు నెలకొల్పిన సేనను గురించి చెన్నపురి లోని సేనలవారి కేమియు తెలియుటలేదట. తమ, ధైర్యము సాహసము, శాంతము మొదలగు గుణములయంద్యమము వలనను వృద్ధి పొందునట. బాలరీ యంద్యమమునందు నిర్వహించ వలసిన వై వికవిధులు పదియని వారు వ్రాసిరి.

గుంటూరు జిల్లా రేపల్లితాలూకా ధూళిపూడి గ్రామ పరిసరముననున్న పాలెములలో కలరా వ్యాపించియున్నదని విలేఖరు లొకరు వ్రాయుచున్నారు. ఈ సంవత్సరము రేపల్లి తెనాలి తాలూకాలు కలరాస్పృటకముల నెలవైయున్నవి. ప్రతి గ్రామమునందును ఏదో యొక అంటువ్యాధి గలదు. శానిటరీ డిపార్టుమెంటువారు దీని విషయమై శ్రద్ధ వహించినట్లు దొవదు. దారిద్యమునకు తోడిట్టివ్యాధులు దేశమున ప్రబలిత జనులు బీతాహులయ్యెదరు. శానిటరీవారు చేయవలసిన కృషిని చేయ ప్రార్థితులు. కలరా భయముచే బాలురు పాలెములనుండి పాఠశాలలకు వచ్చుటలేదు. గ్రామములో కలరా లేదు గనుక తమ బాలుర పాఠశాలలకు తల్లితండ్రులు పంపవచ్చును.

గోదావరి జిల్లా తాళ్ళరేవునందలి రామమూర్తి భౌండాగారపు కార్యదర్శి ప్రొఫెసరు రామమూర్తి నాయుడుగారి కిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— మాచేస్థాపించబడిన రామమూర్తి నిలయమునకు విద్యార్థి మాకులను మివంటి సత్పురుషులు పంపించుచున్న పుస్తకములకు నిధివరకున్న బీరువాలు కాశీలేక విడిగా నుంచవలసి వచ్చుచున్నది గాన మిరువాదానము చేసిన మిచాయా పటమును బీరువాయను త్వరలో పంపించ ప్రార్థితులు. ఈ విషయమై మికుల కొన్నియుత్తరములు వ్రాసి నాను. తుదకు ఛత్రపుము తంతివార్త నంపినాను. మికు చేరి జవాబులేని కారణముచేత పత్రికములమున విన్నవించు కొంటిని.

ఫిబ్రవరి 24 తేదీన నెల్లూరు జిల్లా పెద్దపవని గ్రామము నందు ఆయుర్వేద వృద్ధిని గురించిన సభయొకటి జరిగినది. ఆ సభకు ముత్యాలపాటి జమీందారునిం వారు అగ్రాసనాధి పత్యమును వహించిరి. చెన్నపురి వైద్యరత్న పండిత. డి. గోపాలాచార్యులవారి యాయుర్వేద కళాశాలయందు భిషగ్వర పరీక్షయందు దుష్ప్రభులయి నట్టియు, పెద్దపవని గ్రామమే జన్మ స్థానముగ గలిగినట్టియు శ్రీమాన్ భిషగ్వర, పండిట్ ఏలూరు శ్రీనివాసాచార్యులుగారు వై విషయమును గురించి యతి విపులముగను, కడు రసవంతముగ నుపన్యసింపిరి ఒక విలేఖరుడు వ్రాయుచున్నాడు. ఉపన్యాసాంతమున శ్రీ రాజాగారు పెద్దపవనియందు ఆయుర్వేద చికిత్సాశాల నొకటి స్థాపించుటకు తాము నిశ్చయించు కొంటిమని వాక్రచ్చిరి.

కృష్ణాజిల్లా వీరనాసర గ్రామమునకు వారము రోజుల క్రితము విరువాత్తు పీఠాధిపతులగు జగద్గురు శంకరాచార్యుల స్వాములవారు తమ శిష్యులతో దయచేసి నాలుగురోజులుండి భిక్షులంది తిరిగి నాలుగురోజుల క్రితము అంతర్విధి వేంచేసి యున్నారు. వారిచ్చట నుండిన నాలుగు రోజులును శ్రీవిరువాత్తు పీఠాధిపతి, భక్తి, గాయత్రి మంత్ర తత్పర్యము మొదలు గాగల సర్వస్థితే గ్రామస్తులసన్నిధిపచేసిరి. స్వాములవారు వచ్చిన తొడనే భిక్షువరం దివిజనల్ ఆభీసరు

గాలైన ముత్యాల వెంకన్న నాయుడుగారు పరివారముతో రేంజీ జమాబందీకై మకాంచేసి మొన్నటిదినము ననే తిరిగి భిక్షువరం వెళ్లివారట. గ్రామములో మూడు చెరువులలోను రెండు చెరువులలోని నీరు పూర్తిగా చెడిపోయి దానా తీర్గములకు పనికి రాకపోవుటయే గాక వానియందు దోమలు పుట్టి ప్రజారోగ్యమునకు బాధ కలిగించుచున్నవి. డిప్యూటీ కలెక్టరువారు స్వయముగా వెళ్లి చెరువుల దుస్థితి చూచుట చేతను నేర్పాటులు చేయించెదరని గ్రామస్తులందరూ గంపె దాశతో నుండిరి.

బెజవాడ నుండి పెద్దిభొట్లవీరయ్యగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— నే నిదివర కాయకట్టువిచారణను గుర్తింపి వ్రాసివచ్చాను సముఖ "కరణములు వగైరా చిల్లర అధికార్లు బెదిరింపుటకు" అని వ్రాసిన మాటల తాత్పర్యము కొందరు కరణములకు కష్టముగ నుండవచ్చును. ముఖ్యముగ నేను నూచించిన పనులు జేసిన వారికి కంటకములుగ నుండగలవు. కాని చిల్లరపదము నాధార పరుకొని కాని పదముల నుపయోగించుచు చిల్లర వ్యాఖ్యానము ప్రారంభించిన విజయరామయ్యగారి లేఖలోని చిల్లర సంగతులకు సమాధానము వ్రాయక వారి వ్రాతప్రకారము వారిని అది అధికార్లుని సంబోధించుటకు అంగీకరించుచు వారి యెడ నుపయోగపరుచబడిన 'చిల్లర' ప్రయోగసవరణకు నా కట్టి యాక్షేపణ లేదని విన్నవించుచున్నాను. అది అధికార్లు తోను అది ఆంధ్రులతో నాకు కక్షగలదని విజయరామయ్య గారు నూచించుచున్నారు. మత్రాంగవిధాన మెయంగనివారికి నడవంత్రముగ చిల్లరయంత్రముల సంబంధము కలిగింపబూనుట కాలవ్యవస్థలకు భిన్నముగనున్నది. అది ఆంధ్రులతో సంబంధబాంధవ్యములను భోజనప్రతి భోజనములను గలిగియుండుటకు విజయరామయ్యగారిచ్చగించెదరు కాబోలు. కరణములకు నాకుగల నెయ్యియ్యములు వీరెరిగియున్న యా కయ్యము వచ్చియుండేదిని కాదు. చిల్లర శ్రీమహాలక్ష్మీ అనులోకోక్తిని నేను మరునలేదు. నేనుక చిల్లర దుకాణాదారువంటి వాడనే సర్కారు దుయ్యోగియులలో 15 రూప్యములకు తక్కువకేతము గలవారిని 'ఇంపీరియల్' ననుకరించుచేసిన వారనుచున్నారు. 'మిసలేనియస్' అనుపదమును 'చిల్లర' అను భాషాంతరీకరణముగలదు. 'చిల్లర' పదము ప్రయోగించుటలో కరణములను దూషించు తిలంపు నాకులేద నే! విజయ రామయ్యగారు నుచు కథను వెంచి చిల్లర గాధలోదించినారు. నేనిదివరకు వ్రాసిన మాటకు పట్టింపు గలిగిన వారికై తిరిగి శ్రమ యివ్వవలసి వచ్చినది.

విశాఖపట్టణము జిల్లా సాలూరు గ్రామమధ్యము నందుగల జీర్ణ దేవాలయము నుద్ధరింపుచుని రాజావారిని పురవాసు లొకరు కోరుచున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా గన్నవరం తాలూకా ముదునూరు నందలి భౌండాగారము పనిచేయుచుండుట లేదట.

కమ్మవారు త్రియులా, వైశ్యులా, కులగోత్ర ఆచార వ్యవహారాది కర్మతట్టిని, ఉత్పత్తి యెట్లు మున్నగు సంగతులను కులాభిమాని చాలకాలమునుండి యెవరినడిగినను తల యొకవిధముగ చెప్పినట్లు మాకు తెలిపి వారు పాఠకులయండి ప్రత్యుత్తరమును కోరుచున్నారు.

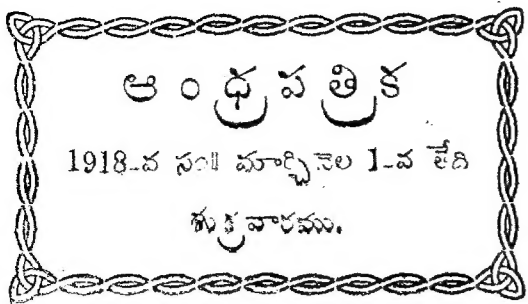

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 125
(రిజిస్టరు కాబడినది) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది)
ఇప్పటికాలపు దుచి కరువునందలి, సాటిలేని మనోజ్ఞ మగు సువాసనగలది. ఆల్కాహోలుగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకనే నిర్భయ చేయబడిన కేవల పువ్వుసారము.
నీ కువాలపై కొన్ని చిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్రమగు సువాసన ని స్ఫులవరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణములు సీసాలలో నుండును:
చిన్న సైజు (అర డాం) సీసా 1-8 రు 0-3-0
మధ్యరకము సైజు 1-1 డాం " " 0-12-0
బీరోక సైజు 2 " " 1-4-0
పెద్ద సైజు 4 " లేక 1/2 డాం " " 2-0-0
ఫి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.
పత్తెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులొను సౌకర్యము. దీనికి అనేకమగు నకలు సెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుగోలునపుడు సీసాపైను, కార్డుపైను ఆటో దిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుము. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క సులక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగిగవారికి వ్రాసినచో అబాకిమృత్యుగల సువాసనకాడ్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

సోల్ ఏజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు, కెమికల్ కో; సం. 155, జమ్నామసేదు బొంబాయి.

నిసెంటమ్మ ఉపన్యాసము

గోదావరి జిల్లా పడమటి డెల్టాయందు మొదటి పంట
 పోయి రెండవపంటకు నీరు యిచ్చెదమని ప్రకటించి రైతులు
 తీరా ఊహ్యుకొనిన వెనుక పంటకు ముందుగా వాని
 కట్టివేయుదుమని పాలకులు ప్రకటించినందువలన రైతులను
 కలిగిన సంక్షోభమును గురించి బాలులు వచ్చి పడుచున్నవి.
 పదిహేను దినములు ముందుగా కాలువలు కట్టివేయుట వలన
 రైతులంతవరకును చేసిన శ్రమయంతయు వ్యర్థమైపోవును.
 వెంటనే ఆ యంత్రవును రద్దుచేయించుటకు వారు అధికారు
 లను ప్రార్థించుచున్నారు. హెడ్డుతూములను మూసినప్పుడే
 కాకరపల్ల కాలువకు కట్టవలసిన లాకును పూర్తిచేయి వల
 యును. అట్లు కానియెడల ప్రక్కను కాలువను శ్రవించిన
 యెడల లాకుపనికి అడ్డముకలుగదు. అట్లు చేయుటకును వీలం
 డనియెడల జనేవగునండి 45 దినములు కాలువనుమూసి లాకు పని
 పూర్తిచేయించిన రయితులకు యిబ్బందియండదని యెండగో
 రయితులు మాకు సూచించియున్నారు. గత సెల 17 వ తేదీని
 వరసాపురమునందు జరిగిన వరసాపురము, భీమవరము, తణుకు
 తాలూకాల ప్రజాసంఘసభయందు నిశ్చేతి స్థానములు జరిగినవి.
 వారుప్రస్తుతము రయితుల కిండువలసి కలిగినవిషయమునంతను
 సామన్వ్యముతో 5 తీర్మానములందు చర్చించిరి. చించివాడ
 కాలవను మూసి వేసి యంతవరకును తెరువవలయును,
 మెరకబాపకులలో నుండి మురుగునీరు పడుచు కల
 భూముల దెబ్బాస్తులను నిరాకరించుట వలనను
 ఖగ్గేశ్వరం, నక్కలచూరుగు కాల్వలను మరమ్మత్తుచేయక పోవు
 టవలనను రైతులకు కలుగుయ్యు నష్టములకు సువిధముగా
 తీర్మానించి పోలకొట్టునదికి అరంటి విరబాదు శిక్షణ మొట్టి
 కోడైన మరమ్మత్తు చేయవలసినదని గోర్లిరి. క్రైస్తవులను యె
 డనుకులన వరసాపురము నిమగ్నలోని రైతులే అనిగూర్చునందుకు
 అందునిమిత్తము ప్రజలనుండి సేనాలుచేసిన సమస్యనుపైకి ప్రజో
 పయోగాధ్యము మోటాకు నాకులను బండ్లను వడివించుటకు
 జిల్లాబోర్డు కారవిహిత గోర్లిరి.

ఇట్టి తీర్మానము లెన్ని నాళ్లు?

జాతీయతవిధేయము జాతక యర్హత నాతో చించి చేతయుల కున్నతోద్యోగముల నొసగవలయునని కాంగ్రెసు మహాసభకు బూర్వము నుండియు వాంఛింపబడుచునే యుండెను. క్రభత్వపు వాగ్దానములకును మేరలేక యుండెను. 1883 వ సంవత్సరపు ఛార్టరు చట్టమున నుద్యోగముల విషయమై వర్ణవిభేద మనుసరింపబడదని స్పష్టపరుపబడి యుండెను. 1858 వ సంవత్సరమున ఛార్టరుచట్టము తిరిగి సవరింపబడెను. ఆసమయమున గావించబడిన యుపన్యాసముల ధోరణి జూచిన, పార్లమెంటు సభవారు వాగ్దానభంగములకు దావైసగమని ఘంటావధముగ జూటిరి. పై రెండుమారులును వాగ్దానములు కవిత్వోద్దేశములుగ మారెను. 1858 వ సంవత్సరమున విక్టోరియా మహారాణిగారు ప్రసిద్ధిజెందిన ప్రకటన పత్రమును ప్రచురించిరి. బ్రిటీషు రాజ్యముక్రింద పాలింపబడు నెల్లవారలకును సమానమగు హక్కులు ప్రసాదింపబడునని నిస్సందేహముగ నందు జెప్పబడెను. విక్టోరియా రాణిగారు చక్రవర్తిని బిరుదము వహించినపుడు అప్పటి రాజప్రతినిధియగు లిట్టనుప్రభువు ఆంగ్లపౌరులతో సమాన స్వత్వములకు భారతీయులు హక్కుదారులని యుపన్యసించి యుండెను. 1887 వ సంవత్సరమున విక్టోరియా రాజ్ఞికి జూన్లీ మహోత్సవము జరిగిన తరుణమున ఆమె యీతరున ప్రకటించియుండెను. “ప్రకటన పత్రములో సూచింపబడిన ధర్మములను నిష్కర్షగ స్థాపించుట నాముఖ్యోద్దేశము.” విక్టోరియా రాజ్ఞిగారి మహోద్దేశములనే ఎవ్వరుచక్రవర్తియు, వారిపిమ్మట జార్జిచక్రవర్తియు స్మరింపరాదు. నీరలేగాక యనేకమంది కరిపాలకులొట్టి కవిత్వపు తలంపులనే వెల్లడించియుండిరి. గౌరవనీయులగు మాంటు స్టూవర్టు ఎలిఫిన్స్టన్, సర్ స్టాఫర్డునాన్సుకోటు, ఫర్ బాక్ లారెన్సు, సర్ విలియం హంటరు, సాలిస్ బరీప్రభువు, హార్టింగుటను ప్రభువు, మొదలగు ఆంగ్లాధికారు లీవిషయమై సందిగ్ధములేని వచనములతో యనువదిచిరి. అయినను వెల్లీ కమిషనువారును ఇలింగుటను కమిషనువారును ఉన్నతోద్యోగముల విషయమై విచారణ జరిపి, విక్టోరియా రాణిగారి ప్రకటనమునకు వ్యతిరేకముగ నివేదికమును ప్రాసరి. కాంగ్రెసు మహాసభ 1885వ సంవత్సరారంభము నుండియు భారతీయుల కున్నతోద్యోగముల నొసగవలయు నని గొంతు బొంగుబోవునటులయరచుచునే యుండెను. క్రభత్వప్రకటనములుగాని, కరిపాలకుల సానుభూతి గాని, చేతీయమహాజనసభా విన్నపములు గాని, భారతీయుల స్థితిని చక్క బరుపలేకపోయెరు.

ఉన్నతోద్యోగ సమస్య నిర్వహణము చాల నవసర మయినదనుటకు సందియము లేదు. కరిపాలనాసామర్థ్యము జూపవలసిన యుద్యోగములలో భారతీయుల శక్తి సామర్థ్యము లుపయోగింపబడనందున, అయ్యవి త్రుప్తపట్టి ప్రయోజన విరహితము లయినవి. హైందవ క్రభత్వమున ఆంగ్లేయోద్యోగుల కొసగు వేతనాధిక్యము ప్రపంచమున దెక్కడను గానరాదు. పరిపాలనా వ్యయమా యధికమయ్యెను. భారతీయుల బుద్ధి ప్రతిభలా క్షీణించెను. దాదాభాయి నారోజి గారు హిందూదేశమునుండి వెడలు ధన ప్రవాహములో యీ విషయమును గూర్చి ప్రధానముగ నుదహరించిరి. ఈ సమస్య కరిపాలనాసామర్థ్యము కాంగ్రెసు మహాసభ గావించిన యాం దోళనము నిరుపయోగ మయినదని చెప్పిన నాటినుండియు సూతనభావములు జాతీయం దంకు రిం చె ను. ఉన్నతోద్యోగములే జాతీయ మోక్షము నొసగజాలవు. ప్రజాసామన్యమును దాడిద్రవ్య మొకవంక వేధించుచున్నది. వారిలో విద్యావ్యాపకమా యత్నము. అది యయినను జాతీయ జీవనమున కుపకరించు విద్య గాదు. జాతీయ హృద్యోగముల నన్నిటిని మాన్యుటకు స్వకరిపాలనమే దివ్యోపధమని ప్రజలచే గ్రహింపబడినది. ప్రజలకు కరిపాలనాధికారము లభించినగాని, జాత్యుద్ధరణము సమకూరనేరదు. అందుకనియే, కాంగ్రెసు మహాసభ ఉన్నతోద్యోగప్రధానము గోరుటతో కాలము వ్యర్థపరుపక, స్వకరిపాలనా విధానమును ప్రసాదింపవలయునని గోరుచున్నది. ప్రజాధికారము ప్రాబల్యము గాంచిన పిమ్మట, అవసరమగు సంస్కరణములను ప్రజలే గావించికొనగలరు. అందుచే నున్నతాశయముపై శక్తినంతను కేంద్రీకరింపవలసిన తరుణమున, దృష్టిని స్వల్ప సంస్కరణముల వైపునకు ద్రిష్టుట కార్యమౌరుల లక్షణము గాదు. ఏ కోర్కె గోరినను నయ్యది స్వకరిపాలనాప్రతిష్ఠాపనలకు సాయము గావించునదిగ నుండవలెను. ఈ సత్యమునే కర్మసుగార్ క్రింది వాక్యములలో సూచించిరి.

“స్వకరిపాలనమున కున్నతోద్యోగ ప్రధానము ప్రధానమార్గ మని నుడువగ నెన్ని మారులు వినుచుండలేదు? బ్రిటీషు ప్రభుత్వాధికారము క్షీణించుకుండుట కవసర మగు సంతకరకు మాత్రము ఆంగ్లేయోద్యోగులనుంచి, మిగిలిన యన్ని యుద్యోగులలో భారతీయులను నియమించుట వాకిష్టమే. ఏలనన ప్రజల శక్తి సామర్థ్యములు నశించుకుండుట కిది ముఖ్యసాధనము. కాని, రాజప్రతినిధిగారిక్రింద నుండు ప్రతి యుద్యోగమునకును భారతీయుల నియమించినను, స్వకరిపాలనమును పొందుట దుర్లభము. భవిష్యత్పాలకులు సివిలు సర్వీసులో శిక్షితు లయి పాలనా వ్యవహారముల నేర్చికొనజాలరు. వేతనభృతీ ననుభవింపుచున్న హైందవోద్యోగులు జాతీయ నాయకులు గాజాలరు. రుప్రాయందలి యధికార వర్గమువారు రుప్రాయ విమోచనమునకు ప్రయత్నింపలేదు. భారతీయుల కధికముగ కమిషనరు కలెక్టరు పదవుల నొసగుటచే, స్వకరిపాలనము చేయరు నని హెచ్చరించువారు త్రోవదప్పి చరించుచున్నారని నాయభిప్రాయము.....మీ అధికారవర్గము హైందవులతో నిండి సుశిక్షణము లడసినను, బాధ్యతగల క్రభత్వము చూపుమేరలో నుండజాలదు. స్వకరిపాలనాసమస్యకు నియోజకవర్గపు సంస్కరణము మూలసూత్రము. సివిలు సర్వీసు సంస్కరణము ప్రత్యేకసమస్య.”

ఈ దృష్టితో పరికించిన గౌరవనీయులగు శ్రీనివాసశాస్త్రి గారు సామ్రాజ్యశాసననిర్మాణ సభలో చెచ్చిన తీర్మానములు కాలస్వభావమున కనుగుణ్యముగ లేవని కరతలామలకమగుచున్నది. ఇట్టి తీర్మానములను ప్రజాప్రతినిధు లుపసాదిం

చుటయు, క్రభత్వసభ్యులు ప్రతిఘటించుటయు కాలహరణము దప్ప వేరులాభ మొసగజాలవు. మీదుమిక్కిలి భారతీయులు స్వల్పసంస్కరణములతో సంతృప్తిజెందెదరను నభిప్రాయము పాలకులలో వ్యాపించుట కవకాశముగలుగును. ఇంజనీరింగు శాఖలలో యుక్తకాలములో భారతీయులను మాత్రమే నియమించవలెనని శాస్త్రీగారొకతీర్మాన ముపసాదించిరి. సర్ క్లాడు హిల్లుగారు యుక్తకాల మన నెన్ని యని సందియించిరి. శాస్త్రీగారు యుక్తకాలము పదివత్సరములని దలపవచ్చును. క్రభత్వసభ్యులు అర్థశతాబ్దముని దలపవచ్చును. అందుచే శాస్త్రీగారు కాలవడిమితిని స్పష్టముగ సూచింపకబోవుట వారివాదమున ముఖ్యలోపము. ఉన్నతోద్యోగము లన్నిటియందును భారతీయులనే నియమించవలయునని శాస్త్రీగారు వేరొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఈ తీర్మానమునకును క్రభత్వసభ్యులు అంగీకారము సూచింపలేదు. మరియొక తీర్మానమున శాస్త్రజ్ఞున మక్రరయుండు నుద్యోగములకు పదివత్సరములలోపల, యూరపునుండి ఉద్యోగుల దెచ్చుటద్ద తిని మానవలయు నని శాస్త్రీగారు పదపాదించిరి. సర్ క్లాడు హిల్లుగారు శాస్త్రీగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచూ, బాధ్యతగల క్రభత్వము నేతీయన స్థాపించెదమా యని దలచు నీ సందర్భమున, నిట్టి తీర్మానముల దెచ్చుట పాడి గాదని నుడివిరి. పై రెండు తీర్మానములును నిరాకరింపబడెను. మూడవ తీర్మాన ముపసంహరించినబడెను. ప్రజాప్రతినిధు లిట్టి తీర్మానములతో కాలము వ్యర్థపరుపక, జాతీయ స్వకరిపాలనము బడయుటకు తగిన కార్యభారము వహించుట ధర్మము. గమ్యస్థానము బడయుట కవసరమగు సంస్కరణములను ప్రవేశ పెట్టవలయు నని ప్రజాప్రతినిధులు క్రభత్వమువారిని గోరవచ్చును. అంతియకాని స్వకరిపాలనమునకు దారిజూపని స్వల్పసంస్కరణముల గోరుటచే జాతీయగమ్యస్థానము జేయుటకు ప్రతిబంధకములు గలుగవచ్చును. స్వకరిపాలనాశయము సంకుచితము గావచ్చును.

సంగ్రహావసరములు— మద్రాసు క్రభత్వము.

సంగ్రామమునకు పోరాడు నైనికులే గాక కూలీకనుల జేయుటకు కరిశ్రామికులును గావలసి యున్నారు. ఇందు కవసరమగు మనుజుల ప్రోగు జేయుటకు హిందూదేశమున రిక్రూటింగు బోర్డు గలదు. ఈ బోర్డువారు మద్రాసు రాజధాని యందు గావించవలసిన ప్రయత్నముల గూర్చి క్రభత్వమువారికి చెలిపిరి. క్రభత్వమువారి విషయమై జిల్లా కలెక్టరులను హెచ్చరించిరి. 1917-వ సంవత్సరమున యుద్ధనైనికులు మద్రాసు రాజధాని నుండి యధికముగ జేరిరి. కాని వలయువారికన్న నింకను సంఖ్య దక్కువగనే యున్నది. మద్రాసు నుండి గోరబడిన సంఖ్య, శక్తియుతులగు వెయ్యి మందితో నొక్కరికన్న నతిశయించదు. బొంబాయి చిన్న రాజధాని యయినను, మద్రాసునుండి బొంబాయినుండికన్న స్వల్పసంఖ్యయే గోరబడినది. మద్రాసులో శౌర్యసాహసము లిటీవల యధుగంటినను, ఈ సంఖ్యను సులభముగ బంపవచ్చునని క్రభత్వమువారు సూచింపుచున్నారు. కాని నైనికులు గాక పారిశ్రామికుల విషయమై మద్రాసు రాజధాని చాల వెనుకబడియున్నదట. నెలకు 1750 మందిని రిక్రూటింగు ఉద్యోగీయుల మూలమున బడయవలయునని, క్రభత్వమువారు గోరుచున్నారు. క్రతీవత్సరము అన్యదేశములకు

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సిద్ధాంతము

శర్మగారి తీర్మానము: ప్రజాభిప్రాయములు.

అంధ్రవాతీయ ప్రబోధము.

వెడలు కూలీలసంఖ్యకు నీసంఖ్య యత్యల్పమే. వివిధమండలములను పరికించిన, తారతమ్యము చాల గనుకట్టుచున్నది. గుంటూరుజిల్లాలో నైని కులసంఖ్య విస్తరించుచుండగ ప్రక్క-మండలమును నెల్లూరు జిల్లాలో నైనికులుగాని తదితరులుగాని దాదాపుగ లభింపనేలేదట. మధురజిల్లాలోగూడ సభివృద్ధి గాన్పించలేదు. ఇప్పటికిని భారమంతయు కొలదిమండలములమీదనే వడుచున్నది. వాటిలో గుంటూరు, విశాఖపట్టణము, కోయంబూరు, ఉత్తరాంధ్ర-టు, మలబారుజిల్లాలు అధికభారమును వహించుచున్నవని ప్రభుత్వమువారు చెబుచున్నారు. కొలది జిల్లాలకే తాకిడి యెక్కుడుగ దగులుట ప్రభుత్వమువారికి నచ్చలేదు. అందుచే, ప్రభుత్వమువారు ప్రతిజిల్లా నుండియు నింత సంఖ్య చేలవలయునని నిశ్చయించిరి. ఈసంఖ్యను రాబట్టుటకు జిల్లా కలెక్టరులను ప్రభుత్వము వారు గోరుచున్నారు. రివిన్యూ శాఖోద్యోగులు గొంద రీ విషయమై తగినశ్రద్ధ వహించలేదని, ప్రభుత్వమువారికి చెలిసినది. కలెక్టరులు వెన్వెంటనే వివిధశాఖోద్యోగులను సమావేశపఱచి వారి విషయమై శ్రద్ధవహించుట యవసర మని స్పష్టముగ చెలువవలయునని, ప్రభుత్వము వారు గోరుచున్నారు. ప్రభుత్వోద్యోగు లీ విషయమై అనుద్యోగీయుల తోడ్పాటు నైకొని కార్య సిద్ధి బడయుట భావ్యమని ప్రభుత్వోద్యోగము. ఈ విషయమై ప్రజలును ప్రభుత్వోద్యోగులును తోడ్పడి సంగ్రామమునకు మనుష్యబలమును చేకూర్చవలయును. సంగ్రామ విజయమునకు హిందూజేశము తోడ్పడి, తన శౌర్యప్రతాపముల నీ తరుణమున విజృంభింపజేయుట యవసర మని హెచ్చరించుచున్నారము.

దివాను బహదూరు ఆర్. వేంకటరత్నము

నాయుడుగారు: బ్రాహ్మణేతరోద్యమము.

ప్రభుత్వమువారిచే గౌరవించబడిన బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులకు మద్రాసు ద్రావిడసంఘము వారు విందొసంగిరి. ఆసందర్భమున గౌరవించబడిన వారిలో నొకరగు దివానుబహదూరు ఆర్. వేంకటరత్నము నాయుడుగారు బ్రాహ్మణేతరోద్యమము గూర్చి ముచ్చటించిరి. వారి యుద్దేశముల నీ విషయమై చెలిసికొన గుసూహలులగు వార లీ క్రింది వాక్యములను గమనింపవచ్చును.

“బ్రాహ్మణేత రోద్యమము జాతీయసాక్ష వమునకు దారిజూపునని వారు నుడివిరి. రవీంద్ర నాథ ఠాకూరుగారి వాక్యముల నుదహరించి, ఒక సంఘము వేరొక సంఘముపై నధికారము వహించునంతవరకు ప్రజాస్వామ్యపరిపాలనము హిందూజేశమున నసంభవమని వారు నుడివిరి. శాసన నిర్మాణ సభలలోను ఉన్నతోద్యోగములందును సాంఘికప్రాతినిధ్య మవసరము. ఇందుచే అన్ని సంఘములవారును పరిపాలనావ్యవహారములందు పాల్గొన గల్గుదురు. అన్ని సంఘములవారును రాజకీయాభివృద్ధి గాంచుట కిష్టపడెదరు. బ్రాహ్మణేతరోద్యమముమూలమున ప్రజలలో సంఘభావము గలుగు కాల మే తెంచును. ఈ యుద్ద్యమము విభేదోద్యమము గాదు. రాజకీయమునకన్న, నియ్యది సాంఘికోద్యమము. ఇందువలన సాంఘిక యైకమత్యము ప్రబలును. ఇదియే గాక, నీ యుద్ద్యమము ఆధ్యాత్మికము. ప్రజలలో మతవ్యాప్తి సాయకడును. ఇదివరకు ప్రజలు తమ ఆధ్యాత్మిక జీవనము నొక సంఘమువారి హస్తములలో నుండిరి. ఇట్టిస్థితి త్వరలో నంతమొందును. మత విషయములలో నొకరి జోక్యముతో గాని, నొకరి

అన్యో, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సిద్ధాంతమును గూర్చి చేశమంతటను తీవ్రమగు చర్చలు జరుగుచున్నవి. ఈతరువాత విధముల తమ యభిప్రాయముల చెబుచున్నాను. లోకమాన్య తిలక్ గారు ఈ తీర్మానమును ఖండింపజేయుగా కాసనసభలో ప్రవేశపెట్టువని చెప్పిన సలహాను ఖండించుట కవకాశి కేంద్రముగాదు. ఈపద్ధతి తప్పక గలుపించిన నాయభిప్రాయము. అంధ్రరాష్ట్ర తీర్మానము వెంటనే కాసనసభలో ప్రవేశపెట్టువలయు శర్మగారి ప్రోత్సాహపరుపలేదు. అందుకు సహాయముగా వేలకొలది తంత్రీవార్తలను మహాజనన పంప వలెను. కాసనసభ్యులు దీనిని గూడ నెదిరింపవచ్చును. కాని వారి సమ్యక్తులతో మనకవసరము లేదు. ప్రభుత్వము వారే దీనిని పరిష్కరింపవలెను. ప్రభుత్వమువారు అంధ్రులను కలసి యీ సమస్యను తీర్మానించుకోవలసి యున్నది. ప్రభుత్వేతరులను అంధ్రేతరులను ఇందుకు ప్రతిహేళ్యముగా జోక్యము కల్పించుకొని పాతకము మూటగట్టుకొనకుండురు గాక. సరివాద్దుల విషయములో మనకు తగవు లేవన రములేదు. కర్నూటాంధ్ర సరిహద్దును ప్రజలే తీర్మానించుకొందురు. ఓడ్రాంధ్రసరిహద్దు విషయమై తగలేలేదు. కాలక్రమమున ఓడ్రులయొక్క కోరికనుబట్టి ఓడ్రులను ప్రభుత్వమువారును ఆయా ప్రదేశముల ప్రజలును విడిచివేయవచ్చును. మదరాసుకుంటే ముం బేర్వడబోవు అంధ్రరాష్ట్రరాజధాని ఓడ్రులకు సమాపమగును గనక ఓడ్రులకు గూడ నిర్వహింకంటే సౌకర్యముగానే యుండును. ఓడ్రులుగూడ రాష్ట్ర విభజనమున కంగీకరించుచునే యున్నారు. ఓడ్రభాగమును ఓడ్రుల కిచ్చివేయుటయు మధ్యపరగజాలలోని అంధ్రులను మనలో కలుపుకొనుటయు ఏకకాలమందే సిద్ధించగలవు. అని రాష్ట్రము సిద్ధించిపిమ్మట, ప్రస్తుతసరిహద్దులను మార్చుదని కోరుట యిచ్చ దేద్రుతము. ఇక తమిళాంధ్రసరిహద్దు విషయమే యిప్పుడు నిర్ణయింపబడవలసినది. చిత్తూరు చెంగల్వట్టు జిల్లాలలోని కొన్ని తాలూకాలు గాని గ్రామములుగాని విడిపోవుట కంగీకరింపక పోవచ్చును. అందుకు కారణము వారు చెప్పి పురికి సమీపమున నుండుటయు అంధ్రరాష్ట్రరాజధాని వారికి దూరమగుననెనా యనియు, కాని అంధ్రభాషాభిమానమున జేభాభిమానమున లేక కాదు. బర్మాలో యాంధ్రులున్నారు. కలకత్తాలో యాంధ్రులున్నారు. మైసూరులోను నిజాం రాజ్యములోను అంధ్రులున్నారు. వీరందరును దూరదేశములందున్నను పరరాష్ట్రములలో నున్నను అంధ్రదేశాభ్యుదయమును గోరుచునే యున్నారు. అంధ్రరాష్ట్రమును వాంఛించుచునే యున్నారు. అటులే తమ తాలూకాలను గ్రామములను అంధ్రరాష్ట్రముతో చేర్చుట కిష్టములేని వారు గూడ అంధ్రరాష్ట్రాన్ని కోరటము తమ సోదరాంధ్రుల యభివృద్ధి కోరటను సహాయపడుట విధి. ఈ సూత్రము సనుసరించి యైనను తమిళ సరిహద్దులలోని యాంధ్రులందరును అంధ్రరాష్ట్రవాదులతో కలసి పనిచేయవలసియున్నది. అంధ్రమాత అట్టి వారికి ప్రత్యుపకారము చేయకపోదు. నాయకులు కొంచెము శ్రమపడిన యెడల ఈ సరిహద్దు నేర్పాటు చేయుటలో కష్టముండదు.

నాల్గవయాంధ్రమహాసభ కాకినాడలో జరిగినప్పుడు ఆసభలో కాంగ్రెసుకు ఒకపర్యాయమిట కావ్యనింపు దని

యాధిపత్యముతో గాని యికముం ద వ స ర ముండదు. ఇదియే మా న వుని ప్ర థా నా శయము. దీనికి తోడు విద్యాస్వాతంత్ర్య మవసరము. బ్రాహ్మణేతరులు మేల్కొని, తమ సాఖ్యము గూర్చి తమవలె భావించజాలని సాంఘికుల హస్తములలోనికి విద్యావిధానమును బోసి యుగూడదు. బ్రాహ్మణేతరోద్యమమునకు విద్యేషము గౌరణము గాదు. ప్రజాభావశక్యమున నున్నత ధార్మిక జీవితమును పెంపొందించుటకే నెలకొల్పబడినది. ఈ యుద్ద్యమముచే నెక్కుడు స్వేచ్ఛ, ఎక్కుడు ఐకమత్యము, చేకూరగలవు.”

నాస్తికతను గూర్చి వాడుక పంతులవాడు సలహా చెప్పినారు. ఆసలహాను మామూలు సుదీర్ఘ ప్రతిపక్షము. నాయకులు శ్రమపడినయెడల ప్రజలందరు సహాయముచేయకపోరు. నాయకుల సంకల్ప మెటులున్నదియో తెలియదు. మే నెలలో కూడవచ్చు కాంగ్రెసుకు ఇటు కావ్యనింపుట మంచిది. ఇక్కాగ్ర్యము మనయాంధ్రరాష్ట్రాన్ని కంకయో సహాయముచేయును. అంధ్రమహాసభ దత్తవందలముల శేతెంచును గనక ఈ ప్రాంతముల వారికి దానిని గురించి శ్రమపడవలసినవి యుండదు. కాంగ్రెసుకు భారతీయనాయకులందరును విచ్చేతురు. వారితో భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిషయము చర్చించి వారందరిని నుముఖుల జేయుట సులభము. దానితో ఈ సమస్య భరతఖండముయొక్క మూలములకు వ్యాపింప వీలగును. అంధ్రనాయకులు భరతఖండమంతటను తిరిగి ప్రముఖులందరిచే తమయీ సమస్యను ఒప్పింపకలేనని కొందరు చెప్పుచున్నారు. వారి యింటికి మనముపోయి చెప్పటకంటే మనయింటికి వారి నావ్యనించి చెప్పినయెడల మనకోరికలుత్వలో సిద్ధించగలవు. వాకి మనయందు గౌరవము హెచ్చును. మనపని తేలికయగును. ధనవ్యయము తగ్గును. నీనికితోడు అంగ్లదైనికపత్రికను వెంటనే స్థాపించవలెను. ఒక చేత కాంగ్రెసు తీర్మానమును రుదవచేత అంధ్రమహాసభాతీర్మానమును చేతులమెంకొని అంధ్రబిజ్జెత్తుల దస్తరములు భుజములపైనుకొన్న యాంధ్రరాష్ట్రవాదులు తమిళ వెంబడింప అంధ్రయాంగ్లదైనికపత్రిక మార్గదర్శియగు చుండ మనశ్రద్ధగారు మనల సంతోషమహాసభలో శర్మగారు మనయభిమానమును సంపాదించగోరు శర్మగారు రాజప్రతినిధి యెనుట నేనాను నిలుచునో యానాడే యాంధ్రరాష్ట్రము వీర్పడగలదు. అంధ్రమహాజనలందరును వై సంగతులను వెంటనే యొచనలోనికి జెత్తురుగాక.

కాకినాడ. ఒకయాంధ్రుడు.

II
అన్యో, మాతృపూజాదిసమము గూర్చి దీర్ఘమంది యొకయాంధ్రసోదరుడు వ్రాసినవాక్యకత్నములను వాదిని. అంధ్రమహాసభ సభాసమయమున నాంధ్రదేశ పారిశ్రామిక కృతసానుక వస్తుప్రదర్శనమును బెట్టి టిక్కెట్ల మూలమున వమాలగు సామ్యతో మంచినస్తువులను బ్రదర్శించు వారలకుఁ బారితోషికముల నిచ్చి చేతయవరీత్రములను వృద్ధిచేయుట ముఖ్యవసరమని చాలకాలము క్రిందటనే యాపత్రికామూలమున నాంధ్రమహాజనలకువిన్నవించుకొంటిని. అట్టిసమయమున నాంధ్రదేశ పారిశ్రామిక కృతసానుక ప్రదర్శనమును కెఱచినచో మనదేశమునందలి యంగంభ్యాకులగు కృషికరులును, పరిశ్రామికులును వచ్చి సభా కార్యక్రమమునందు పాల్గొనుటకును, తమవస్తువులను బ్రదర్శించి పారితోషికములఁ జొందుటకును గూడ వీలుకలుగును. దీనివలన రాజకీయవిషయ పరిజ్ఞానమును, పారిశ్రామిక వస్తునిర్మాణ ప్రోత్సాహమును గూడ గలుగును. ఉభయతారకముగ నుండును. ఈవిషయమును గూర్చియే నేను విపులముగా వ్రాసియుంటిని. కానియంతకంటెను అంధ్రమహాసంఘమువారు తగినశ్రద్ధవహించినయెడల గానపించదు. దేశీయమహాసభ జరుగుసమయమున హిందూదేశమునందలి వేరువేరు ప్రదేశములయం దెట్లువృక్షకోపస్వాసము చదువబడి సభలు సమావేశమగు చుండునో అట్లే అంధ్రమహాసభ జరుగదినములలో మన యాంధ్రదేశమునం దన్ని రట్టణములయందును, పల్లెలయందును సభలు సమావేశమగుచు నట్టి సమయమున నాంధ్రమహాభాగ్యశీలని యుపస్వాసమును జదువుట ముఖ్యవసరమైయున్నది. అదినమునే యాంధ్రమాతృ ప్రజాదీనముగ బరిగణింపవచ్చును. ఇట్టి సమయమున నాయాప్రదేశములయందు సమావేశమగు నాంధ్రమహాజనులు తమశక్త్యుపకారముగా నాంధ్రమాతకు మంత్రిపువ్వులును సమర్పింపవచ్చును. ఇట్లు ప్రతిపట్టణమునందును, పల్లెలయందును వమూలై సభమును అంధ్రమహాజనభాస్థాయిసంఘమువారికిఁ బంపవచ్చును. తిన్నామమున నేకకర్షణములగు మహాపకారముల జరుపుటకు వీలుకలుగును. ఇంతకంటే మరియొక మంచిమాగము నాకుగోచరమగుట లేదు. అంధ్రమహాసభ సభాసమయమున పారిశ్రామిక కృతసానుక వస్తు

ప్రదర్శనమును యేర్పాటుచేసినచో నామహాసభకు విచ్చేయు వారు టికెట్లను కొని యాంధ్రపారిశ్రామిక వ్యవసాయక వస్తు వర్గములను జూచుటకు వెనుదిరుగు. ఈవిధముగా జాలఫణము సమకూడును. ఇంతకంటే మంచిదని ముండజాల దని నాన మ్మకము. ఈప్రదర్శనము నీర్మించివిధముగా నేర్పాటు చేయ వచ్చును.

వ్యవసాయకాభి: (1) నాగళ్లు, (2) ఇతర వ్యవసాయ పరికరములు. (3) (1) వేరువేరు ప్రాంతములలో: బండించు ధాన్యపుదినములు, (2) పప్పుదినములు, (3) నూనెగింజలు, (4) ప్రత్తికములు, (5) దుంపలదినములు, (6) కాకములు, (7) ఫలములు, (8) పువ్వులు, (9) చెరకులకములు, (10) కాశాధాన్యములు, (11) పిండికిపనికమ్మ 'దుంపలకములు, (12) రంగుకుపనికమ్మ యుద్ధిజ్వరము, (13) ఇతర వ్యవసాయకవస్తువులు.

పారిశ్రామిక వస్తువర్గము: (1) నేతపనులు, (2) కర్ర సామానులు, (3) రంగులు, (4) నూనెలు, (5) వెండిసామానులు, (6) బంగారువస్తువులు, (7) బొమ్మలు, (8) యంత్ర సామగ్రి, (9) చిత్రలేఖనములు, (10) దంతపుపనులు, (11) కొయ్యసామానులు, (12) లక్ష్మవస్తువులు, (13) ఇంకను యితర విచిత్రవస్తు సముదాయము.

ఇవిగాక మూడవకాభిలో వేరువేరు పంటల కుపయోగించు యుత్తులు మొదలగునవికూడ నుంచవచ్చును. ఇట్టిప్రదర్శనను ప్రతిసంవత్సరమునను జేయుచు వైశ్యవృత్తిలో నుత్తమమైనవానిని బ్రదర్శించువారికి బహుకముల నిచ్చుచుండినచో నొక సంవత్సరముకంటే మరెక్కు సంవత్సరములైనచో నామహాసభకు వ్యవసాయకులను, పారిశ్రామికములను మంచిమంచి వస్తువులను వయారచేసి ప్రదర్శించుచుండుదు. తనూలమున మనయాంధ్రదేశమున కనేకవిధముల మహాపకారముగ నుండును. ఇట్టి యాంధ్రదేశ వ్యవసాయపారిశ్రామిక ప్రదర్శనమునకు దొరత సమయముకూడ దగిన సాహాయ్యముచేయుదురు. దీనినండి యాంధ్రసోదరులకు వ్రాసిన విషయములను ఆంధ్రహవా జనము లొగుగా బరిశీలించి యభిప్రాయములను ప్రతికాముఖమున వెలుపర్రాల్పించుచున్నవాడను.

కలకత్తా కలకత్తా 25
కలకత్తా 25

సామాజ్య శాసనసభ

పారిశ్రామిక కాభిలు.

“ఈకాభిలోని యుద్ధాగములను భారతీయులకేయి య్యవలెనని కమిషనువారు నూచించిరి. అందులకు కలయక కాకాలలనే దేశముననేర్పరుపలెను. అది జరుగువరకు భారతీయుల నాంగ్లదేశములకు విద్యాభ్యాసము కొరకు పంపవలె ను అట్లు చాలమంది పరిశ్రమ వచ్చుటకు ఆకర్షకముగ ప్రతికర్షణము కృతార్థమైన వారిలో నుగము మండికి యుద్ధాగముల నిచ్చుటకు దొరతనువారు పూచీపడవలెను” అనుతీర్మానమును గొల్పి గాఢపరచింది. వ్యవసాయము, అడవులు, కరువులకన్న భూగర్భవరకోధనము, బండ్లను రైలునిర్మించుటలను కాభిలను గూర్చియే ముఖ్యముగా కాశ్రీయ నుడివిరి. వ్యవసాయకాభిలో 62 రు ఉద్ధాగములలోను ఇద్దరుమాత్రమే భారతీయులుగలరు. పశుచికిత్సాకాభిలో 24 గురిలో భారతీయులులేనేలేరు. అడవులకాభిలో 218 మందిలోను 2 రు మాత్రమే భారతీయులు. భూగర్భకాభిలో 21 మందిలోను 2 రు మాత్రమే భారతీయులు. బండ్ల నిర్మాణకాభిలోని 77 గురిలోను భారతీయులులేనేలేరు. ఈకాభిల యుద్ధాగములన్నియు భారతీయులకే యియ్యవలెనని కమిషనువారు వ్రాసిరి. కరువులకన్న కాశ్రీయ సభ్యునించుటకు విద్యార్థులను విదేశములకు పంపవలెననిగూడ కమిషనువారువ్రాసిరి. న్యాయమూర్తి అబ్దుర రహీంగారునూచించినప్రకారము వ్యవసాయ కాంతారవిషయములను చదువువారికి గూడ విద్యార్థి వేతనముల నియ్యవలెను. భూగర్భకాశ్రీయ విషయమున నిదివరకే యిచ్చియున్నారు. బండ్ల నిర్మాణమునకు తగినపాతకాల లిదివరకేయున్నవి. కాని ఈ పాతకాలలో భారతీయులను చేర్చుకొనుటలేదు గాన నావిషయమున దొరతనువారు విచారణచేసి యిబ్బందినితొలగింపవలెను. ఈ ఏర్పాటులన్నియు 10 సంవత్సరములలో పూర్తిగావలెనని న్యాయ అబ్దుర రహీంగారే నుడివిరి తెలిపిరి.

ఈ తీర్మానమును దొరతనువారు రంగీకరింతురని కలం చేదనని గొల్పి తెలిపిరి.

రాయలు కమిషనువారు నూచించిన విషయములే కొరబడెను గాన దొరతనువారు రంగీకరింతురని కలంతునని గొల్పి రాజారాంసానింగారు రసిరి.

భూగర్భకాభిలో సభ్యులగువా రండిరును చేర్చుకొనబడవలెను. ఆపాతకాలల నిదేశముననేర్పరుట సముచితము. త్వరలో నా పాతకాలల ఏర్పరుపవలెను. తీర్మానము. దీనికి మాత్రమే సంబంధించిన నేను వెంటనే అంగీకరించియుండును గాని ఉద్ధాగముల విషయమై పూచీపడవలె కిది తరిగాదని గొల్పి బాధ్యులుగా రసిరి.

సర్వకాభి పెద్ద యుద్ధాగములను గూర్చి కమిషను వారు నిర్ధారణగా నేమియును నూచించియుండలేదు. అడవుల వ్యవసాయము పశుచికిత్సల కాభిలలోని పెద్ద యుద్ధాగములను గూర్చి రాష్ట్రీయ దొరతనులకు వ్రాసితిమి. వారిలో నాలోచింపకుండ తీర్మానము నంగీకరింప వలెను. దీనికిగల చిక్కులలో ధనవిషయము ముఖ్యమైనది. ఇండియాదొరతనువారేమియును నిర్ధారణచేయలేదు. పశుచికిత్స సామాజ్య కాభిలో నొక భారతీయుని యిండియా మంత్రిగారు నియమించిరి గొల్పి మంతుగారసిరి.

బండ్ల నిర్మాణమున భారతీయులకు నితరులకు భేదమేమియునులేదు. ప్రస్తుతకాభిలోని పెద్ద యుద్ధాగములు ఇంగ్లాడునందే అభ్యసించినవారుగా నుండవలెను. త్వరలో భారతీయుల కధికముగ ప్రవేశము కలుగగలదని గొల్పి గిల్లను గారసిరి.

ప్రస్తుత స్థితి సంతృప్తి కరముగాలేదు. దొరతనువారికి పట్టుదల యెన్నచో సన్ని అభ్యంతరములును తొలగును. ఇది జరిగినచో హిందుదేశమున సామగ్రిలు నాలుగురెట్లు హెచ్చుగలవని గొల్పి కర్మగారసిరి.

ప్రభుత్వోద్ధాగముల విషయము 40 ఏండ్లనుంచి ఆలోచింప బడుచున్నది. 1879 నుండియు ప్రజలకు సుకుష్మికరముగ కొంతపని జరుపబడినది. డబ్బిను ప్రభువానించిన పరమాధర్మ యంతరమును చేపూరకుండుట సంతాపకరము. అది యింకను దృష్టిగోచరమైన కాలేదు. భారతీయు లింకను ఆందోళనము చేయుచునే యున్నారు. దానివలన వారి ఆసంతృప్తి స్పష్టమగుచునే యున్నది. దొరతను వారు ప్రస్తుతము వలె మాటల తేటతోనే కాలము గడపక క్రియచేసి మాపడగను. సామర్థ్యమునగా నేమో నేను గ్రహింపజాల వున్నాను. అది దొరతను వారి చిత్తమును బట్టియే యుండును. ఈ తీర్మానమున కిది తరి గాకపోదని గొల్పి వాచాగారసిరి.

దొరతనువారు మాటల తేటను మాత్రమే చూపుచున్నారు. జాతి పక్షపాతముకలదు. దొరతనువారికి నమ్మకము లేదు. అని గొల్పి వాచాగారు నుడువుట చాల సంతాపకరము. 10 ఏండ్ల గడువు నిజముగా చాలదు. కాశ్రీయ విషయములందు ప్రపంచమునందెవలె నుత్తములు లభించిన వారిని నియమించు చుండవలెను. కమిషనువారి నూదనల సెంత వరకనుగరింపగలమో తెలియదు. రాష్ట్రీయ దొరతనులను ఆలోచనలేకుండ నేమి చేయుటకును వీలులేదు. ఎట్టి సద్భావముండినను అడవుల విషయమున సంపూర్ణమగు విద్య నేర్పుటకు వీలులేదు. కొంతకాలము వరకును ఈ దేశమున కలిగిన వస్తువులను సదుపయోగము నిమిత్తము యూరోపు ఆమెరికా దేశములకు పంపవలసి యుండును. తీర్మాన సంతకమును దొరతను వారు రాచరణములోనికి దెక్కురని మాత్రము నేను నుడువగలనని గొల్పి హిలుగారసిరి.

50 ఏండ్లు పట్టునా అని గొల్పి వాచాగారసిరి.

గొల్పి వాచాగారికి ప్రభుత్వమునందు విశ్వాసములేకన్న నేమిచేయ గలనని గొల్పి హిలుగారసిరి.

నాకు సంజేషము వదలదని గొల్పి వాచాగారసిరి.

దొరతనువారు దేనినీ పూచీపడగూడదు. సభ్యులు దొరతను వారిని నిందించిన నిందింప వచ్చును. అభివృద్ధిచుకుటగా జరుగనిమాట సత్యము గాని అది బుద్ధి పూర్వకమునకు సత్యముగాదు. అది అంతమందము గూడగాదు. దీనిని గూర్చి ఒత్తిడి గలిగింప గూడదు. బాధ్యులకు పరిపాలనమును గూర్చి రాజప్రతినిధి ఇండియా మంత్రిగారు కృషిసలుపుచున్నారు. అది త్వరలో జరిగినను జరుగవున్నను భావిసంతతి వారికి నిర్బంధ ముండగూడదు. అంగ్ల సామాజ్యమున వైకమ్యమధికమగుట కేమాత్ర మధ్యంతరమును కూడ జరుగుట ప్రతింప వీలులేదని గొల్పి హిలుగారసిరి.

గొల్పి కాశ్రీయ ప్రభుత్వ మెసగిరి. సభ్యుల 1-8-18 ని జరుగును.

నేటి సమావేశము.

1918-19 సంవత్సరపు ఆర్థికవృత్తిము

సర్ విలియము మేయరుగారి యుపన్యాసము.

మానసియులగు సర్ విలియము మేయరుగారు నేటి దినము సామాజ్య శాసనసభలో 1918-19 సం. పు ఆర్థిక వృత్తిమును ప్రవేశ పెట్టుచు నిట్లుపన్యసించిరి:—

1918-19 సం. పు ఆర్థికవృత్తిము (బడ్జెటు) ను నివేదించుటకు నెలపు గోరుచున్నాను. ప్రతి సంవత్సరమును జరుగుచున్నట్లు నేను చర్చ యేమియు జరుగదు. దీనిపై తరువాత జరుపదగు చర్చ సంవత్సరమున కొన్ని సంస్కరణములు చేయబడినవి. వానిని సభ్యు లంగీకరింతురని కలచెద. ఎట్టిమేట్లలోని భాగములను నేను నేలుగా విమర్శించుటకు ముందు మొత్తముమీద ఆర్థిక వృత్తిముపై చర్చ జరుపుటకు నూచించుచున్నాను. ఇట్లు చర్చ జరుపుటవలన ఇదివరకు జరుగుచున్నట్లు గాక ఎక్కువ ఉపయోగ కరముగ సభ్యులు ఆర్థిక వృత్తిమును విమర్శించి తగ్గించి గలిగియుండిన పనులు అప్పులు రాష్ట్రీయములకు గ్రాంటులు మున్నగు వానిని గూర్చి తాము ప్రవేశ పెట్టు తీర్మానము లందు కొంతవరకు వాస్తవ విషయము లుండునట్లు చేయగలుగుదురు. ఇట్టి చర్చ మార్చి 8-వ తేదీని ప్రారంభమగును. తరువాత యా విషయములపై తీర్మానముల నుపపాదింప దగునో, అయాస్థితికి వచ్చెదము. ఆర్థిక వృత్తిము నందు వైవిధ్యమున చర్చపై సవరణలు చేయబడిన వెనుక మార్చి 22-వ తేదీని సవరింపబడిన ఆర్థిక వృత్తిము సభవారికి నివేదించబడును. అటుపిమ్మట చర్చ జరుగదు. గత సంవత్సరములందు ఉన్న ఆప్రయోజకరముగు చర్చవలె గాక ఈ సంవత్సరము నందు ఆర్థిక వృత్తిముపై ముందు జెప్పబడిన విషయన చర్చ జరిపి ఆర్థిక వృత్తిములోని విషయములపై విమర్శన చేయుటకు సభ్యుల కవకాశముండును.

మహాసంగ్రామము రానున్న సంవత్సరమునందు గూడ జరుగునని భావింపవలసియున్నది. అనగా నేను సభలో వెల్లుబోవు ప్రత్యేకవిషయములను అధికబలముతో రాబోవు సంవత్సరమున అమలు జరుపవలసి యుండును. నేనిదివరకు చెప్పినట్లు నిమిషమునకు మాన్యుకెందు యుద్ధపరిస్థితులు ఒక్కొక్క విషయమునందును మొదట అంచనావేయుటలో చాల చిక్కులను గలిగించుచుండును. కనుక మనము జాగ్రత్తతో అంచనా మొత్తములను (ఎస్టిమేట్లను) ఏర్పజుచుకొనవలెను. ఎప్పటికైన సుఖతరపరిస్థితులు గలుగుచో మన మద్వైజ్వలంబులమే యగుదుము.

గత సంవత్సరము నా యుపన్యాసమునందు నేను జెప్పిన స్థితిలే వీటికిని అన్వయించుచున్నవి. దేశదాయము ఉత్సాహకరముగ నేయున్నది. రైలువేలవలని ఆదాయము వృద్ధియై గత పర్యాయము ఆర్థిక వృత్తిమున నే సంపాదనైన. మొత్తమునకు మించిపోయినది. మనకు లభింపవలసిన మొత్తము ఏవిధముల సంపాదించవలయునో ఆ సమస్యలే చిక్కును గలిగించునవి. ఆర్థికముగ ఎక్కువయ్యుచున్న సార్వభౌమ ప్రభుత్వ వ్యయములకు మనము భరింపవలసియున్నది. ఈ సామాన్య మజల హిందూదేశాంగ మంత్రి పరముగ నొసంగబడును. యుద్ధమును క్రమముగను విజయకరముగను జరుగుటకు ఇక్కడనుండి వస్తు సామగ్రిని ఆహారద్రవ్యములను పంపుటకును గూడ విశేషవ్యయ మవసరమగుచున్నది. ఇన్ఫ్లాటు మిత్రముండలి దేశములలో ననేకములు హిందూదేశము నుండియే కొన్ని యాహార ద్రవ్యములను దెచ్చుకొనుచున్నవి. మనము భరింపవలసిన యితర వ్యయములును, ఈ సంవత్సరము మనకు విశేషాతురత సొసంగుచున్నవి. ఈ వ్యయములను భరించుటకు మనము వర్తక సంఘములను, ధనస్వాములను నిర్బంధించి వారిని వ్యయములందు కొంత భాగమును భరింపజేయ వలసియున్నది. ఈ నిర్బంధము లాయా సంఘముల వారిచే నంగీకృతములై వారు మనకు తోడ్పడుచుండుట సంతోషకరము.

మనమును ఈ వ్యయమును భరించు విషయమున ఎల్లప్పుడును మనకు పీల్చెంత భారమును భరించుచునేయున్నామని చెప్పగలను. ఈ భారమును మనము నిర్వర్తించుటయందు కర్రెన్న నోట్ల చెల్లమణి వలనను, యుద్ధమున ఫలితముల వలనను, పోస్టాఫీసు క్యాపా సబ్సిడీట్ల వలనను, ప్రైవేటి బిల్లుల అయ్యకముల వలన జనగూడిన అధికదాయము వలనను మనకు సాహాయ్యము లభించుచున్నది. సంస్పృష్టికరగు వ్యవ

అప్పురంజనము, దీని, జొరబయి అందే మడరాను.

విరోధామహాసంగ్రామము

(రైతుకు వినవచ్చు)

ఇంగ్లండు

యుద్ధాదర్శనము.

లండను, ఫిబ్రవరి 27:—ఆల్బిన్ చిల్డ్రన్ల వద్ద నుపన్యసింపబడుచున్న యుద్ధాదర్శనములు విజయమును కలుపుచున్నవి. 4వ వార్షిక ఆఫ్ఫర్ ప్రక్రమణములను బొంబయి లిద్దిన సామ్యుగాక నితర ప్రాంతాల్లోని సామ్యు క్రొత్తగా కల్పితమైన దానికంటె మించిపోయినది. ట్రెజరీ బిల్లులను యుద్ధములకు ప్రక్రమణములకు మార్చివేయవలసినదని ఆతిథి పెద్ద పెద్ద ఆర్థిక సంస్థాపనల నన్నిటిని గోరెను. ప్రతివారును కలయికనంత అధికముగ భవమును దాచి దొరకనము వారికి బదులీయవలసినదని యతడు కోరెను.

“మన మార్గము ధారాళమైనది కాదు. దాని కెట్టి యుపాయమైన గలుగనున్న నది ఈ దేశముననే గలుగవలయు యగు. నిన్నుహతులైన వైర్య మొందుటకు ననకాశము లేదు. జర్మనీ మన పంక్తుల భేదింపబాలయ. జర్మనీదేశపు వైఖరి జూడ నది యింకను జయింపవలయునను పట్టుమీదనే రుస్సా మీది కేగుచున్నట్లు లున్నది. దాని పాత మార్పుల వలననే నీ యశోక్రమము నాపనయ్యెను. సంధిమాట లన్నియు మాటపొల్లులు. (ఉత్సాహము.) “మనము యుద్ధమునం దేల ప్రవేశించితిమో ఆఫ్తతముల నొందుకరకును మనము యుద్ధ మొనరింకమా” అను ప్రశ్నకు తత్తరము నీయవలయు నని మన రాష్ట్రమున గోరిన ఎంతమంది అందుల కనుమాలముగ నుండు నదియు మనకును మన క్రతువులకును మన దాశ్చర్యకరముగ నుండగలదు.

విక్టోరియా క్రాసు బహుమతులు.

లండను, ఫిబ్రవరి 27:—క్రొత్తగా విక్టోరియా క్రాసు బహుమతులు లీయబడిన వారి పేర్లు లండను గజెట్టులో ప్రకటింపబడెను.

కొన్నియు ఛార్లెసు ట్రెయినుగారి కొక క్రాసు బహుమతి చేయబడెను. క్రతువులభిరంగిదకము మిక్కిలి సమీపమున కేరెంచి యతని దళము నాకస్మికముగ నాపి వేసెను. అంత ట్రెయినుగారు తమంతనె ముందుకు పరుగెత్తి కొన్ని మరభిరంగులు గాలకుండునట్లు క్రతువులపై తుపాకీని గాల్చిరి. తరువాత నతను తక్కిన వారలతో కొంత దూరిని జంపియు తక్కినవారుల నొప్పించియు స్వంతదళమున కపాయము రాకుండ గాపాడెను.

మరియుక క్రాసును బహుమతిగ బడసిన జాను క్రిస్టి గారు క్రతువులు తాము గోల్పోయిన స్థలముపై ప్రతియుద్ధ మొనరింప తానొక్కడు ననేక బొంబులను బట్టుకొని మీదికిపోయి క్రతువుల పటిమిండి పరుగెత్తువరకును బొంబుల ప్రయోగించెను. క్రతువులంతయుట్టుదిరిగి వెనుకనుండి యెదిరింప నతడు వెనుదిరిగి భయంకరముగ బొంబుల ప్రయోగించి వారిని చెల్లాచెదురు చేసెను. క్రతువు లభిమితముగ గుండ్రను గాల్చుచుండ మంచి విజయనీతి యందతడు క్రతువుల పారదోలి అనేకుల ప్రాణములను గాపాడెను.

వైద్యశాలానాకను టాప్సెడ్తోకోట్టుట

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—క్లెవర్ల కాసెలు నాకలో వీధి ముఖ వెలుగుచుండగనే బ్రిట్టులు ఛానెలులో నిన్నటియుదయమున జర్మనులు దానిని ముంచివేసిరి. అది ఇంగ్లాండు నుండి బయలుదేరి వెళ్లుచుండెను. నాకలో గాయములు తగిలిన వారెవరు లేరు. మాత్రము అమెరికా యుద్ధనౌక కాపాడినది. 8 వందల లింకను కనబడలేదు. లండ్రీవికి దక్షిణమున 30 మైళ్ల దూరమున టాప్సెడ్ తగిలినది. 7-2-18 ని ఆ నౌక గాయములు తగిలినవారిని తూర్పునుండి ఇంగ్లాండుకు తీసికొని వచ్చెను. పిమ్మట మరొకరిని జరిగినది. ఆనౌక సోమ వారము నాడు న్యూఫోర్టునుండి ప్రాన్సుకు బయలుదేరెను. మొలదూరమున వింత వెలుతురు కనబడుచున్నదని మాలిమి నడిచెను. వెంటనే దాని తప్పింపబడెను. అంతట టాప్సెడ్ తగిలినది. పెద్ద ధ్వని తగిలినది. దోవంక పడవలు ధ్వంసమైనవి. సముద్రము దుడుగుగానుండెను. నీళ్లు కొరకుబార జేయుచుండెను. పడవలు పడిపోయెను. చాలమంది నీటిలో గునుగుచు లేలుచు బాధపడుచుండిరి. 9 గురు పరిచారికలును

స్కాపురును ఏమైరో తెలియలేదు. కాపాడబడిన పడవలో క్యాప్టెను మార్ష రుండెను. ఆపడవలో మోకాలుబంటి నీరుండెను. 164 గురు కనబడుటలేదు. ఇంతవరకు 2 పడవలు మాత్రమే కాపాడబడెనని నౌకాధిపతియైన ప్రకటించిరి. ఈ నౌకలో 150 మంది నావికులును 7 గురు పరిచారికలును వైద్యులును రెండు కానువారును మొత్తము 200 మందియుండిరి. వారిలో చాలమంది నిద్రించుచుండిరి. 7 నిమిషములలో నౌకమునిగినది. అతికష్టముమీద పడవలను దింపిరి. ఒకపడవలో 25 గురు పురుషు లుండిరి. అది ఏడుగంటలసేపు కొట్టుకొనిపోయిన పిమ్మట దాని నౌకనౌక కాపాడెనని ప్రకటించెను.

నూలుబట్టల ఎగుమతి.

లండను, ఫిబ్రవరి 27:—జర్మను వ్యాపారనిరోధము కొరకు స్విట్జర్లాండు మున్నగు తటస్థదేశములకు గూడ నూలు బట్టలు మున్నగు వానిని పంపుట మానవలసి వచ్చినది. మిత్ర మండలికి తటస్థులకు రాయబారములు కుదిరిన గాని నిరోధము తొలగింప బడదని బొల్పురగారు నడిచిరి.

లండను, ఫిబ్రవరి 25:—“స్టోరేజిలు” స్టీమరుమీద 146 గురునునుట్టులుండిరి. అందు 44 గురు సంరక్షింప బడిరి. అందు కెప్తాను మేటు, నౌకాయందలి ఉద్యోగియులు 25 గురు 17 గురు ప్రయాణికులును గలరు. 14 క్రైస్తవలో నిద్రాణుమాత్రము చేపించిరి.

ప్రాన్సు

కేంబ్రే పోరు.

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—కెనడావారు తెన్నయొద్ద పోరుచేసిరి. కేంబ్రే, లాబెస్సీ, ఆర్మంటరీను, ఇమెనలయొద్ద క్రతువులు ఫిరంగులను కాల్చిరి. సెంటు క్వింటను యొద్ద మేము క్రతువుల పదాతులపై ఫిరంగులను కాల్చితిమని మార్షలు హేగుగారు ప్రకటించిరి.

బ్రిటిషు వైమానిక ప్రచలనము.

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—వైమానికులను గూర్చి హేగు గారు తమ ప్రకటనయొద్ద దిట్లు చెప్పిరి:—అనుమతిగల జర్మనులతో గలసి మన వైమానికులు దూరప్రయాణములను గావించి అనేక ఛాయాపటములనువీసిరి. కొద్దియై జంక్షనవద్దనున్న రెయిల్వేకాలమీదను దియూయి, వెలెస్సీయనీసుల మధ్యను, డోయాను, సెయిటెరిలవద్ద నుండు వైమానికాలయముల మీదను అనేకటన్నుల బొంబులను వేసిరి. వైమానికయుద్ధము లందు మనవారు 15 క్రతువిమానముల నేలగూల్చిరి. మన విమానములు 8 కన్నించుకున్నవి. మనవారు బ్రిటిషుదేవున్న రెయిల్వేస్టేషనులమీద అరటన్ను బొంబుల జారవిడచిరి.

గాసు కర్మాలయము నందును, స్టేషనునందును మంటలు పుట్టినవి. మెట్టివద్ద నుండు వైమానికాలయముల మీద మనవారు 1వీ టన్నుల బొంబులను జారవిడచిరి. వారు క్రతు విమానము నొకదాని గూలవేసిరి. ముదిమానము లన్నియు మరలినవి.

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—నిన్నరాత్రి పరానువారిట్లు ప్రకటించిరి:—బట్టెందూ మెస్సిలు ప్రాంతమునను, మ్యూజానదివద్దను భాగమునను భయంకరముగు ఫిరంగియుద్ధములు జరిగినవి. క్రతువిమానములు మూడు నేలగూల్చబడియెను.

ఫిజీ క్రొత్త గవర్నరుగారు.

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—బక్స్టెనుగారి సామ్రాజ్యకార్య దర్శి బాప్ నెల్లుగారు ఫిజీ గవర్నరుగ నియమింపబడిరి.

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—రాష్ట్రకార్యదర్శిగారిట్లు తెలియబడుచున్నాడు. హంకాంగు విపరీతములన 600 మంది ప్రజలు మరణించిరి. యూరోపియను దేవ్యులను మరణింపలేదు.

రుస్సా

వెట్రోగ్రాదు రక్షణము

వెట్రోగ్రాదు, ఫిబ్రవరి 28:—వెట్రోగ్రాదును రక్షించుటకు విప్లవకారు లందరూ గన్నధులగుచున్నారు. ఆయుధముల కొరకు నిరీక్షించుచున్నారని బోల్షివిస్టులు ప్రకటించిరి.

రుస్సా రుమేనియాల సంధి.

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—ఈలోగా రుస్సా రుమేనియా దేశముల వారు జర్మనులతో నెట్లు సంధి చేసికొనినను జర్మనుల వశమైన రుస్సా రుమేనియా ఆర్మినియాదేశభాగముల విషయము సంధిసభలోనే పరిష్కరింప బడవలెనని బొల్షిరుగారు పార్లమెంటులో నుడిచిరి. యుద్ధసంబంధము గల దేశముల ప్రతినిధులు కలసి మాటాడుకొనదగు నని 18-2-18 ని పార్లమెంటు సభలో రద్దీయచుగారు నుడిచిరి. దీనినే కాంటు హార్బిలింగు గూడ నుదహరించెను.

రుస్సా జర్మనీ.

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—జర్మనులు రుస్సా విప్లవకారుల నడచివేయ బూతుటచే సంధి కంగీకరింప లేదు. కాన విప్లవకారులు నిర్దాక్షిణ్యముగా జర్మనుల నెదిరించరలెను. మావికాలరాష్ట్రమే మామగల మూలబలము. తెల్లలు ప్రాపులను వెట్రోగ్రాదునుగూడ జర్మనులు పట్టుకొనిన ను ఫలితము లేదు. వెట్రోగ్రాదును కాపాడుటకు సర్వప్రయత్నములను చేసెదము. అది పట్టుకొనబో మాస్కోకుగాని మరి యొకచోటికి గాని దొరతనము మార్చుటకును జర్మనులు రుస్సా దేశమునందంతటను వ్యాపించిన గాని బోల్షివిస్టులనడంపలేరు. అట్లు వ్యాపించుటకు జర్మను లసమర్థులు. అట్లువారు ప్రవేశించిన కొలది జర్మనీలో విప్లవము హెచ్చుట నిశ్చయమని రుస్సా వారు ప్రకటించిరి. విప్లవనేకలు నోవోకెమను పట్టుకొనెను. నైనికోద్యోగులు పారిపోయిరి.

లండను, ఫిబ్రవరి 26:—వెట్రోగ్రాదు నుండి ఇట్లు కంఠితమృచ్చుచున్నది:—అమెరికా, జాపాను, శీనా, సయోము, త్రేజిలు రాజకీయనిపుణులు రుస్సాలోని కేగకు. వోలోగ్స్కా వరకును బోయి బహుళావారిటుపై జరుగుసంగతుల ప్రతిక్షించెదరు. బ్రిటిషు వరకును రాజకీయజ్ఞులు చివరవర కచటనే యుండురు.

ఇటలీ

నావికా గవ్వములు.

లండను, ఫిబ్రవరి 28:—ఇటలీ అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—క్రిందటివారము ఈదేశము చేరిన నావల సంఖ్య 419. అచటినుండి బయలుదేరిన వాటి సంఖ్య 838. ఓడలెన్నియు ముంచబడలేదు. ఒకటి మరు నెదిరించి క్రతువులు విఫలమైరి.

పరాను అధికారు లిట్లు ప్రకటించు చున్నారు:—ఈ దేశమును చేరిన నావల సంఖ్య 916. ఇచటినుండి బయలుదేరిన వాటి సంఖ్య 901. 1600 టన్నులకు తక్కువ బరువుగల స్టీమరు ఒకటి ముంచివేయబడెను. నాలుగు స్టీమరులను క్రతువు తెదిరించి విఫలమైరి.

జర్మనీ

జర్మనీ యుద్ధాశయములు.

ఆంస్టర్డుము, ఫిబ్రవరి 28:—ఇటీవల ప్రజల మందరమున రద్దీయచు గా రిచ్చిన యుపన్యాసమును విమర్శింపుచు కాంటు హార్బిలింగు గారు రెయిచి ప్లానుసభలో నిట్లుచెప్పిరి:—యుద్ధము నొనరించిన జాతు లన్నిటి ప్రతినిధులు నౌకచోట సమావేశమై తమతమ యుద్ధాశయముల బెప్పిన సభ జరుగ గలదను రద్దీయచుగారి యభిప్రాయమును తానంగీకరించుచున్నాడు. “అందు ముఖ్యముగ బెల్జియము విషయమున మనముట్లు తప్పుకుండ నడచుకొన గలము. మనము దాని మన యధికారముననే యుంచుకొనవలయు ననలేదు. యుద్ధానంతరము మేము బెల్జియముతో నతి సఖ్యముగ నుండవలయు ననియో జూచుచున్నాము. కాని బెల్జియము మనక్రతువుల కలలలో జిక్కుకొనునేమోయని మనము వెలగండుచున్నా రము. ఇందునుగూర్చి ఎదిరి కక్షయన హేవీ దొరతనమువారి నుండి యెట్టి సూచనవచ్చినను మేము విరోధభావమును జూపము అయినను ప్రధమమున జరుగు సంభాషణ

వాక్యములు అట్లుగా వ్రాసినవిగా కనిపించినవి. (వెనకటింట్లు విల్లునవార చెప్పినవారితోను కొంచెము సంధి కనుకలముగ నున్నవి) హిందూ గారంగీకరించిరి. ప్రపంచ మంతట సమానముగ నన్వయింప నెంచిన ప్రవీణులెల్లము గారి నాలుగు నూత్రముల నత దంగీకరింపగలదు. ఈగత్య స్థానము నింక జేరలేదు. జర్మనుభాషలకు ప్రాపంచకాధికారి తో మాట్లాడుచున్నాడని (వెనకటింట్లు విల్లునవార రచన తా నాయధికారిని గర్హించుటకు సంకల్పముచున్నాడు. మరియు విహ్వలీకృతులైన విచారింపు నెట్టిపంచాంగివాద లనయిన వారంగీకరించుచున్నారు. అయినచేమి? యదృష్ట వశమున మి త్ర పంచలిలో ప్రధాన భావ లక్ష్మి కలంపుల కనుకలముగ నుండు భాదగ నిం చదు. తుదకు సంధికాలము సమీపించినది. ప్రపంచ మంతయు ముఖ్యముగ తటస్థము, సమానసంధి కరణమున్నదా యని యడుగుచున్నారు. వ్యాయముగ మానవారితో ఈ కోరికను వినుట కిట్టి, బ్రతుకు, ప్రాప్తులు పూర్తిగ నయివ్వముకావు చున్నట్లు లున్నది. ప్రపంచమంతయు సంధికి పరివర్తించు చున్నది. అయినను శక్తిప్రభుత్వముల వారు మరల యదృష్ట వశము నొందుచున్నారు. "చివరకేది నిశ్చయింపబడునదియు జూచుటకు ప్రపంచమే సాక్షి. మన శక్తిప్రభులు సంధి చేసి కొనుటకే నిశ్చయింతురో- మన మెట్టి వరతులను సంధి కం గీకరింతుమా వారెలుగుదురు- తేక విజయమునొందు నిమిత్త మీ క్రూరయదృష్టము నెట్టిదను నింకను కొనసాగింతురో- (ప్రపంచమేసాక్షి.) మనవారితోను యదృష్టముచే యగలదు. అయినను మరణించినవారి వార్యాపాపమును, దెబ్బలు తిన్నవారి మరణవేదనల పాపమును, ప్రజల యాదును, వారి భాగ్యల పాపములను అన్నియు వ్యాయముగ తెప్ప మానవారి మాట నిరంతరము నిరాకరించువారి నెట్టివెబడును. (ఉత్సాహము.)

తూర్పురంగపుటాదర్శములు.

తామొనరించుచున్న యదృష్ట మార్గ సందర్భాత్మకమై యని మరల బలమును హిందూ గారు తూర్పున జరుగు యదృష్టముగూడ గండులకేమని నుడిచిది. వారి ముఖ్యోద్దేశము యాక్రమింపుతో సంధి వాసరించుకొని తత్ఫలముల ననుభవించుటయే. ఉచితాచరణమునకు జర్మనీదేశము ఎస్థానియా, లివోనియాలో నుండవలయు కొనలేదు. కొర్లండు లిథోనియా లలో ఆక్రమింపుమును, స్వవేరపాలనమును పరిపరిచు సం స్థాపనల నెలకొల్పింట్లు. చేయుటయే ముఖ్యోద్దేశము. అయినను వైసికచర్య మొదటి యంత్రముల కంటె వెంతయో యధికవిజయము నొనగూర్చును. జర్మనీ తా నేదేముల జయించెనే ఆదేశములతో సఖ్యము గావించుకొనవలయు నను నూత్రము ననుసరించియే జర్మనులెల్లము రుమేనియాతో సంధి మొనరింపగలరు. పోలండు పరిపాలనా విధానమునూర్చి జర్మనీ, ఆస్ట్రియా హంగరీ, పోలండు లింకను తగ్గించుచు నేయున్నది. యాక్రమింపుతో సంధి మొనరించుట వలన పోలండునందు గలిగిన మహాదళాంతి రాజీనామమునకు మంచి తలంపులవలనను మాయ మొందగలదు. సరిహద్దుల నిర్ణయించు టలో వైసిక దృక్కోణమును బట్టి యత్యంతా కరణ్య కరుణ చానినే జర్మనీ కొరెను. (వెనకటింట్లు విల్లునవారి రెండవనూత్ర ప్రసంగమున వారిట్లు చెప్పిరి. (వెనకటింట్లు విల్లునవారి తర్వాత క్రాంతి నొందుచు న్నారు. జర్మనుదేశమున సత్వనిరహితములగు ప్రజలకును నిరంకుశాధికారులగు ప్రభువులకును బద్ధవిరోధముగ నున్నదని వారు కలకరించుచున్నారు. ఏవారియైన వెక్కిరి నెక్కిడును బలమైనదనునో యనుభయమున "చేలన్ను, ఆఫ్ కవరు" (బల సమానత్వము) పేరిట ఇంగ్లండు దేశమే తంత్రము చేసినది హిందూ గారు నేరాలోపణము చేసిరి. ప్రస్తుతము తాము రుమేనియాను గావించు యదృష్టము మానవారి సౌఖ్యార్థ మొనరింపబడుచున్న వనియు, రుమేని జర్మను సంధి ఇంతలోనే ముగియుననియు నతడు చెప్పెను. కొంతసంస్థాపనార్థము మన మా యదృష్టముచేయ నిశ్చయించుకొనవలెనను అరిష్టాటలుగారి నూత్రమును బలపరచుట కింతటికంటె నెక్కిడును ప్రబలనివర్తన మేదియు నరీత్రమునగన్పట్టదు. బుఖారెస్టువద్ద జర్మనీ గావించు చర్య స్వార్థముల గాపాడుకొనుటకు గాక మిత్రమండలివారు కొందరినిధిరీతులగు కోరిక లొకరికొకరుండు నిమిత్తము యని యతడు కలిగెను. ఇందు కలన ముకొన్ని కష్టములు రావచ్చు నుగాని చివరకు మంచియంత్రము కాని గడువనెట్లుగలదు. అంగ్లాదేశము దేశాక్రమణకు మును గలిగి యున్నదిని నేరాలోపణము చేయుచు ఇంగ్లండు నులగ్రేపు యదృష్టము

ములన్నియు నరీత్రములగు తనవలన దేశములను ముఖ్యము గ నాక్రమించుచు వలసదేశముల నభివృద్ధి నొందించుటకే యని యతడు పలికెను. స్విట్జరులందువారి తటస్థత్వమును చెలువకరె నను ఆలోచనను తా మెన్నడును చేయలేదని అతడు తెలిపెను.

యదృష్ట కార్యదర్శి

లండను, ఫిబ్రవరి 26:- జర్మను అధికారులెల్లు ప్రకటించుచున్నారు.- మేము పేర్కొన నాక్రమించుకొంటిమి అవట ఎస్థానియాను పటాలమొకటి స్వచ్ఛందముగ జర్మను యాజమాన్యమును గోరెను. మేము దోర్నెట్లు నాక్రమించి 8000 ఖైదీలను కందలకొలిపి మోటారుబండ్లను బట్టుకొంటిమి. ఇప్పుడు జలోమీయను చేరితిమి.

జర్మను సేన.

ఆమెన్టరుడం, ఫిబ్రవరి 26:- ఆంధోళులను సేనలో చేర్చుట వ్యాయముగాదు. వైసికలకు సరిగా నాచారమియ్యక తిట్టికొట్టి నెలవియ్యక బాధించుచుండుటచే చాలమంది సేనలో నుండి పారిపోవుచున్నారని జర్మను రాజ్యాంగసభలో సాం ఫిటులు వాదించిరి. ఆంధోళులనుచేర్చుట నిజమే నని వైసిక సంఘాధ్యక్షుడు నుడిచెను.

జర్మనీ; బ్రిటిషు ఫైదీలు.

లండను, ఫిబ్రవరి 26:- రాటరుడమునుండి యిట్లు తంతి వచ్చుచున్నది. మరీయొక తుగుడి బ్రిటిషు ఫైదీలు స్పె లినింగెనునకు వచ్చిరి. వారు హేలెండునందు నిర్బంధింప బడుదురు. వైసికల బండ్లు పశ్చిమమునకు బోవుటవలన నది మూడుగంటల నేపు కొలొనులో నాపివేసిరి.

ఆసియా

పేలస్తీను యదృష్టము

అలహాబాదు, ఫిబ్రవరి 26:- పేలస్తీను నందలి విజయ ములను గూర్చి "పయోనీరు" పత్రికయొక్క కెయిరో విలే ఖతు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు. ఆక్రమిత దేశమును పరిపాలింప జేయు యేర్పాటులు త్వరితముగ జరుగుచున్నవి. ప్రజల మత ములు ఆచారములు మొదలగు వాని కెట్టి యవచారమును వాటిల్లకుండునట్లు లన్నిప్రయత్నములును జరుపబడినవి. కాని వైసికాధికారులు చేయవలయుపని చాల కష్టమైనది. ఏలనన "పేలస్తీనులో నన్ని దిశలను దేశము పాడుపడియున్నది. వాధికు లకు సహాయ మొనరించు నిమిత్తము ధన మావశ్యకముగ గావలసి యున్నదని చెప్పచు విచితు మాకు ఇన్ని ను గారు బాధితులు రి లక్షలకు తక్కువముండదని చెప్పిరి. తల్లిదండ్రులచే విడువ బడిన పిల్లల సంఖ్య చాల అధికముగనున్నది. తిండిలేక ఆకలితో బాధపడు చున్న వారధవపక్షము 50, 000 ల మంది గలరు. వారికి తిన ఆహారము నొసగి యువచారముల చేయుటకు విశేషముగ ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి.

లండను, ఫిబ్రవరి 26:- 18-2-18 ని హేడాజురై త్వ యొద్ద అబూనను ప్రేమనుడ అరబ్బులు శక్తిప్రభు ఆశ్వికదళ మును తరిమిరి. ఎకర్మకు లిట్టలెత్తివై బాంబులను వేసి నవ్వు మును కలిగించితిమి. 26-వతేదీని మా ఆశ్వికులు రుజమెల్లరు మొండిసిఫ్తులను చేరెను.

హాలండు

కీపునందు పతాకాలంకారము

అంట్వరుడం, ఫిబ్రవరి 26:- దోమకొనబడిన ఉల్లు నాక కీపునకు వచ్చినది. అచట పతాకములతో నలంకారమును గావించిరి.

స్పెయిను

ఉల్లునాక.

లండను, ఫిబ్రవరి 27:- ఉల్లునాక మొత్తము 210000 టన్నులుగల 35 వర్తకనాకలను ముంచినది. వీనిలో పెద్ద నాకల నింకలో భర్తీచేయ సాధ్యముగాదు. చాలనాకలలో వైసికల అందిగాన చాలమంది హతులైరనుట నిశ్చయము. హయానా అను జపానయదృష్టనాక (28000 టన్నులు) ను గూడ ముంచి తిమి. మరియొక క్రూరముగూడ ముంచుతిమి. అది ఎవరిదో తెలియదు. అని జర్మనులు ప్రకటించిరి. బ్రిటిషు క్రూరదేవులు యుంచబడలేదని బ్రిటిషువారు ప్రకటించిరి. హయానాగానిదని ఏకాగ్రహముగాని యుంచబడలేదని జపానుమంత్రి తెలిపెను.

ఇగోట్టమొందు నాక.

కోపనుహాగను, ఫిబ్రవరి 26:- సమాద్రముపోటును గాలియును నాకనుదరికి గొట్టుచుండెను. స్పెయిను నావికు లును నాకలోనివారును దరికి లేబడిరి. స్పెయిను నావికులు స్వస్థానమునకు వెడలిరి. నాకలోనివారు నిర్బంధింపబడిరి.

జర్మను "ప్రాల్సు" నాక.

కోపనుహాగను, ఫిబ్రవరి 26:- స్పెయినువారి "ఇగోట్టమొందు" స్టీమరును జర్మనుదాడినాక, "వోల్ఫ్" పట్టుకొని స్కాపింగ్గూమునకు తూర్పున ఒడ్డునకు కొట్టివేసెను. జర్మ నులు కొందఱు దానిమీద నుండిరి.

(-)

వృత్తాంతములు

నిన్నటి దినము 4-38 గంటలకు తంజావూరు శ్రీమా లము సభముగింపబడెను.

గంజాము మండల గ్రంథాలయ సంఘా కార్యదర్శి గతనెల 22 వ తేదీని పర్యాసలోని గ్రంథాలయమును దర్శించి యువస్వభావించెను.

వెల్లోలు నూనెను మిశ్రముగ వాడవలసినదని హెచ్చరించుచు బొంబాయి దొరతనమువా! కొక ప్రకటనము నంపిరి. అందు కొన్ని నిబంధన లుండెను. నిబంధనలు సమముగ పరి పాలింపబడు నిమిత్తము వారు ఎం. జె. నైట్సుగారిని సహాయాధికారిగ నియమించిరి.

సగముచెయ్యి తినివేయబడుట :- సింహళములో తంగల్లియొద్ద నీళ్లనుముంచుట కొక శ్రీ నదిలోనికి దిగి కుండను నీటిలో ముంచడము తదపుగ నొక మొసలి ఆమెచేతిని పట్టుకొనెను. ఆ శ్రీ మంచి బలవనీయుటవలన తనచేతిని దూక బెట్టికొని సురక్షితముగ గట్టును చేరెను గాని సగము చెయ్యి మొసలినోటిలో నుండిపోయెను.

స్వహత్య:- బంగాళములో దూర్బితాలాకా దేవస్థా టీ మేజిస్ట్రేటు సి. సి. డి. హేముగారు కొరకువుండుచే నుమా రు 1 మాసమునుండి బాధపడుచు కలకత్తా వైద్యకళాశాల ఆసుపత్రిలో జరిత్య నిమిత్తము ప్రవేశించిరి. గతబుధవార మా దయము నుమారు 9 1/2 గంటల వేళ్ళప్పడొక పెద్దధ్వని వినిపింపి నది. ధ్వని వినిపడిన దిక్కునకు అందఱును పోయి. సి. సి. డి. హేముగారు మరణించి యుండిరి. ఆయన చేతిలో కొకచిన్న తుపాకీ యుండెను. ఎడమకంటి కణికవై తగిలిన గాయము గుండ రక్తము ప్రవహించు చుండెను.

గుంటూరు మండలి ఆయుర్వేద యూనానీ సమ్మేళ నము:- ఈ నెల 25 వ తేదీని జరిగిన సభలో చాల వ్యాస ములు చదువబడినవి. చికిత్సను యోగములను అలోచించుటకు ప్రత్యేక సమావేశము జరుపబడెను. తెనాలిలో కన్యకాపర మేశ్వరీ దేవస్థానాదాయముతో మొక ఆయుర్వేద వైద్య కాల నేర్పరుచుటకును సంస్కృత కళాశాలలో నాయుర్వేద మును గూడ నేర్పుటకును పలుకుబడి గల వర్తకులు నిశ్చయించిరి. వైద్యకాలాప్రారంభోత్సవమును జరుపుటకు వైద్య రత్న పండిత గోపాలాచార్యులవారు రంకవరకు నివట నాగ దరు. ప్లేగు వివరములను తెలుపుచు లాంకెరు బొమ్మల సహాయ మున డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతిగా రుపన్యసించిరి.

ముగ్గురినిచంపి ఆత్మహత్య చేసి కొనుట:- తెంగుకూ రులో బి. ఆళ్ళెత్త వారాయణశాస్త్రి అను పండితునకు ఇద్ద రభార్యులును పెద్దభార్యకు 18 ఏండ్ల కుమార్తెయును గలరు. అతడు 27-2-18-వ తేదీని ఇద్దరు భార్యలను కుమార్తెను నరికి వేసి కిరసనాయలు ఒడవనిండ పోసికొని పోలీసు స్టేషను చాకునకుబోయి అంటించుకొనెను. తగులబడు చుండగా పోలీసువారి చూచి వచ్చునంతలో నతడు చనిపోయెను. నా పెద్దవెండ్లాము ప్రవర్తనము సరిలేదని అనుమానము కలిగినది ఆమెవలన తక్కినవారిద్దరును గూడ దుర్వర్తనలు కావ చున్నవి వారి కందరిని చంపివేసితినిని యొక లేఖను తనసోద్రును భర్తయులకు వినియోగింపవలెనని మరియొక లేఖను అతడు వ్రాసెను. ఒక లేఖ అతడు తనకు సదినోట్లకు రెండవ లేఖ యంటి వద్దకు దొరకెను.

స్థానిక వార్తలు

(-)-

హైకోర్టు సెలవులు:— ఈ సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 29 వ తేది సోమవారము లగాను జూలై నెల 1 వ తేది ఆదివారము వఱకు చెన్నపురి హైకోర్టు మూసివేయబడును.

జగన్నాథ భక్తసభ:— ఈ నెల 8 వ తేది యాదివారమున 8 గంటలకు ఎగ్ మూవనందలి జగన్నాథ భక్తసభామందిరమున స్వామి సర్వానందముగారు భగవత్ గీతోపన్యాసమును చేపట్టెను.

ఆరోగ్యోపన్యాసము:— ఈ నెల 8-వ తేది యాదివారమున 9-గంటలకు రాయపురమందలి కార్వా లేవను భర్తవైద్యశాలలో పి. సుందరమూర్తిగారు పబ్లికేషన్ గూర్చి ప్రవచనము చేసెను.

6 వ కమ్యూనికేషన్:— 6 వ కమ్యూనికేషన్ ఈ నెల 10, 11-వ తేదీలకు చెన్నపురిలో జరుగును. శ్రీరావిల్ల అప్పారావు నాయుడుగారు మహాసభా ద్యక్షమును వహించెదరు 50 మంది సభ్యులుగల ఆహ్వానసంఘము ఇదివఱకే యేర్పడినది.

తిరువళ్ళిక్కేటి అన్నదాన సమాజము:— కె. కృష్ణప్ప పెట్టి, బంగారు స్వామివర్రే, పొన్ను స్వామి పెట్టిగారు చెరియొక 25 మంది బీదలకును, కందస్వామి పెట్టిగారు 50 మంది బీదలకును పాములపాడు జమీందారు గారు నూలుమండిని వైసంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద అన్నదాన మొనగరి.

పుస్తకములను దొంగిలించుట:— సాంబమూర్తి అయ్యగారు ఒక విద్యార్థి జి. వి. సచేకర్ కంపెనీలో 28 రూ॥లు విలువగల పుస్తకములను అపహరించినట్లు చేయబడిన కేసు విచారణ ముగిసినది. నేరస్థుడిని జైలుకు 3 వేల పాండి యుండుటవలన ఈ కేసులో నరసిం 1 సంవత్సరము కఠిన శిక్షయు, నూలు రూ॥లు జూర్యు నాయు విధింపబడినవి.

సుగుణవిలాస సభ:— ఈ నెల 2-వ తేది శనివారము పాయంకాలము 5 వ గంటలకు విజ్ఞానియా పురమందిరమున బల్లారావు ప్రభుత్వ లగు డి. కృష్ణమాచార్యగారిచేర్చబడియున్నది. చిత్రనటీయమున నాటకమును తెలుగునను 8-వ తేది సాయం కాలము 5 వ గంటలకు ప్రేమందిరముననే రావుబహదూర్ ఎస్. భవానందమూర్తిగారిచేర్చబడియున్నది. కుంభంకల అను నాటకమును ప్రవచనమును సుగుణవిలాస సభవారు ప్రదర్శించెదరు.

ముక్కద్దములను అపహరించుట:— బందరు కలక్టరు వి. పి. రావుగారు సెలవుమీద చెన్నపురికివచ్చి రాయచేటలో లలితావిలాస అను భవనములో నికసించుచుండిరి. సాయము అనువాదకరు వారి యింట నపుకరుగ ఉండి గతనెల 19 వ తేది తన యజమానుడు ఇంటికిని సమయమున గదిలో మేజుమీదనుండి 10 రూ॥లు విలువగల ముక్కద్దమును అపహరించెను. కలక్టరుగారి సమాచారమును పోలీసువారికి తెలిపిరి. వారు సాయమును పట్టుకొని కేసుచేసిరి. కేసు విచారణచేసి మేజిస్ట్రేటుగారు నేరస్థునికి 3 మాసములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

ఆంధ్ర విద్యార్థి:— ఇది యొక మాసలిఖితపత్రిక— సాలూనందు భాలచి కాశీభట్ల కృష్ణరాయశాస్త్రిగారి సంపాదకత్వము క్రింద ప్రకటింపబడుచున్నది. మాఖమాస సంచిక మాకార్యాలయమున కంపబడినది. చందా రూ 0.4-0 ప్రతీకట్టుము 0.2-0. ఈ సంచిక పింగళి సం॥ రమాభిషేక విదియనాడు (15-2-18) ప్రకటింపబడినది. ఇది మూడింటినికొకటి తెలియజేయుచున్నది. దీనియందు రాజవిలాసము గోపాని అను రంభు ముఖ్యపాత్రయములు గలవు. మొదటిది వర్ణనము చేయవలసినది. ఇతరవిషయములు ముదిగొన్ని గలవు. నలు యొక్కాభి ప్రతిభాపండితులకు సాలూరు విశాఖపట్టణము లోని జిల్లా అధిక్షాపకములకు.

నమ్మిక సామిద్రోహము:— ఎం. ఆర్. గోవింద స్వామినాయుడుగారు నాగమూర్తిచారి అను నొక బంగారు పనిచానికి కొన్ని నగలను చేయుటకు 18 పెద్ద కానుకలను, వజ్రములు చేయుటకు 40 తులముల వెండియు నిచ్చిరి. 2, 3 మాసములు గడచినవెనుక నాయుడుగారు నగలకొరకు వారి యంగడికి బోవునప్పటికి తన కొట్టులో నొంగలువడి త్రయారు చేసిన నగలను కరిగిన బంగారమును తెండిని ఎత్తుకుపోయిరిని పనివాడు నాయుడుగారితో తెప్పెను. కంసాలి కానుకలను తెండిని ఒకమా ర్యాడీ యొద్ద కుదుకపెట్టినట్లు విని నాయుడుగారు వారిని పోలీసువారి కొప్పించిరి. వారతనిమీద చేసిన కేసువిచారణ ముగిసినది. 18 మాసములు కఠినశిక్షయు 3 వందల రూ॥లు అపరాధమును వానికి విధింపబడినది. అపరాధము ప్రకములో 250 రూ॥లు నాయుడుగారికి ఇవ్వబడునట్లు ఆజ్ఞ మొనగబడినది.

స్నేహితుని వంచించుట:— నెల్లూరుజిల్లాలోని నులూరు నగరపు వర్తకులు ఎం. చెంగలయ్యరాయ పెట్టిగారి గుమస్తా ఎల్. వేంకటస్వామి పెట్టి అనువాడు చెన్నపురి వర్తకుల యొద్దనుండి బాక్సీద్రవ్యమును జమచేయుటకు చెన్నపురికి వచ్చి సుమారు వెయ్యిరూపాయలను వసూలుచేసెను. నులూరు నగర రిజిస్ట్రారు వేంకట నరసింహారావు నాయుడుగారి కుమారుడు ఎం. నారాయణరావు నాయుడు నడనతడు వేంకట స్వామి పెట్టిని కొలుకుపేట రైలుస్టేషనులో కలిసికొని పలు కఠించెను. వారిరువురును కొంత సేపు మాటలాడుకొనిరి. రైలు బయలుదేరు సమయములో వర్తకుని గుమస్తా వెయ్యిరూ॥లను తన స్నేహితుని చేతిలో పెట్టి తనయజమానునికి ఒప్ప గించుమని చెప్పెను. నారాయణ రావునాయుడు సరే యని ద్రవ్యమును పుచ్చుకొని రైలు ఎక్కెను. అతడు రూపాయలను వర్తకునికి ఇవ్వకవానితో బారిపాటుకు. వేంకట స్వామి పెట్టి మోస మెత్తిగజరిగిన దంతకు పోలీసువారికి చెలి వెను. నారాయణరావునాయుడు విశాఖపట్టణములో పట్టుపడెను. అతడు చెన్నపురికి వీసుకు రాబడెను. టవును పోలీసు కోర్టులో ఫిర్యాదితరపు సాక్షి విచారణముగిసినది. మద్రాసు తరపు సాక్షి విచారణ ఈ నెల 4 వ తేదినిజరుగును.

రాజభృంగములక తైలము 4 టెన్సుల సీసా రు 1-0-0, పోస్టేజి 0-3-0. ఈ తైలము అనేకములకల యొక్క- పుష్పరాజముల యొక్క- సారములను, గరకులను చేర్చి శాస్త్రోక్తముగ తయారు చేయబడినది. ఈ తైలము పిల్లలు పెద్దలును తలంటుకొని స్నానముచేసిన తలను దేహమును నంతకు చల్లపరచి శరీరము నందు ఉష్ణము, శిరో వాతము, తల తిరుగుట, తలనొప్పి, పార్శ్వపు నొప్పి, మాడుపోటు మొదలు పోటు, కండ్లమంట, తలలో నాదములు నిద్ర చక్కగా పట్టక పోవుట, కన్నీరు, కారుట, పురులు కటుట, శరీరతాపము మొదలయిన వ్యాధులను శీఘ్రముగ నివర్తియేయుటయందు వజ్రాయుధము వంటిది. ఇది విద్యార్థులకు, నాటకమాడు వార్తకు, జడ్డీలకు, వర్తకులకు స్త్రీదర్శకు మొదలతో పనిచేయువారికిని అమృతమైత్యము. చిరునామ:- ఆర్. నరసింహారావు, అమజడ్డులాడ్డి, పీటర్సు రోడ్, రాయచేట, మదరాసు.

సర్వవృద్ధి క విషనంజీవిని. (రిజిస్టర్డ్ డ్రగ్స్ యొక్క) 566 దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు. గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం. ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు చుండ వలసిన మౌఖ్యవధము. ఆంధ్ర, మూసాని, దోయిలై ద్యులకే పొగ ద్రాగించబడియున్నది. ఎన్ని దినము లుంచినను మందు గుణముమాడదు, తేలునకు మౌక్తమే కాక ఎంజీ. కక్క, పాము, జడ్డి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నుపయోగించును. వెలపాకల్ 1-5 0.8-0 పోస్టేజి 0.3-0. 1 డజన్ పాకల్ 5 వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజి వేలు. ఒకసారి 2 ప్యాకెట్లు తెచ్చియొకొక వారికి పోస్టేజి ఇవ్వం. తరతులకు 100 కి 25 రూపాయలు కనిపా నియ్యబడును. చిరునామ:- భనల క్షీ కం పెని, 16 వెంకటేశమేష్ట్రీ వీధి, సాకారుపేట పోర్టు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని రోగములకు నిర్ధావధము. చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-8 0-8-0 తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల బారదోలును. వాయువుపోట్ల పోగొట్టును. సువాసనగలిగి యుండును. వ్రతయింటనుండదగినది. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు. అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు, లేక 109 ఫ్రేరిరోడ్డు పోర్టు బొంబాయి.

అమృతాంజనము డిపో వారి దివ్యోపధములు. ఈ.అ. జంతుచూర్ణము పండ్లుతోముట్టుకు ... 0.2 శీర్షరసాయనము మౌక్తము అక్షిరమునకు 1.4 దంతకులవారి పండ్లుపోటుకు ... 0.8 కృజనరీకలు ధాతువునీటికి ... 1.0 జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-8 ... 0.12 మూలకంకు తైలము డబ్బి 1-8 ... 0.12 లేబుండు తెలుకాటుకు సీసా 1-8 ... 0.8 నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ... 0.4 కలరామౌక్తము వాంతిదేరులకు ... 0.6 గజ్జిక తైలము గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-8 ... 0.4 వాముకర్మూరము సీసా 1-8 ... 0.6 వేలకు మందు సీసా 1-8 ... 0.4 తామర తైలము; తామర, తీటుకు ... 0.8 కుంభకు తైలము డబ్బి 1-8 ... 0.4 గుంపుద్రావకము సీసా 2-8 ... 1.0 కఫహరి శిశుగట్టులకు డబ్బుకు ... 1.4 కఫహరిమూర్తం ఉప్పుసములకు డబ్బి 1-8 0.4 నాజుకావుపోట్లకు మందు ... 1.0

ఈ.అ. మోహిని తైలము వెల్లడుకలు పెరుగుటకు 0.12 రోమహరి వెల్లడుకలు ఊడుటకు ... 0.8 ఉబ్బిసమునకు మందు సీసా 1-8 ... 1.8 కస్తూరిమౌక్తము పెద్దది, మంచిది 50-5 0.10 ముఖభోగి మౌక్తము ... 1.0 ముఖభోగి తైలము పుండ్లకు ... 1.0 విరేచనము; కుమ్మరలు డబ్బి 1-8 ... 0.8 గ్రహణి మౌక్తము డబ్బి 1-8 ... 0.8 శిరోవేదన మౌక్తము తలనొప్పులకు ... 0.12 కాలినపుండ్లకు మానె సీసా 1-8 ... 0.8 శిగకు ద్రావకము సీసా 1-8 ... 1.0 కునుమారి మౌక్తము, కునుమర్యాధులకు 1.0 ముండుకు మానె సీసా 1-8 ... 0.6 సుందరితైలము, ముఖకాంతికి ... 0.8 కుసుగ్గకు తైలము శిరవగుళ్లకు ... 0.8 కర్ణకూటపాది నెమిపోటుకు ... 0.6 మోహిని మౌక్తము ముండుకుమనకు ... 0.8 జంతువాదహరి ఎమిడికలకు ... 0.8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

ప్రజాభిప్రాయములు

(0)

విలేఖకులకు సూచన

విజయనగరము పార్కువార్డు విలేఖకుడు. ఆంగ్లమును పండిత వ్యాసములు ప్రకటింపబడవు.

గాయకలోకము...గురుస్వగణ; పద్యములను ప్రకటింపబడదు.

కాకినాడ కోట; మివాత తెలియబడదు, చదువుకు పీలులేకుండునట్టిది.

జాతిరక్షణము; వ్యాసమునందు తమ పేరుగాని చిరునామాగాని లేదు.

గుంటపల్లి విలేఖకుడు; మీరు సిరా అంటుండే వ్రాయబడే చదువుటకు పీలులేకున్నది.

చెరువుమిల్లి దగ్గర, ఆంధ్రుల విచారము, అంతర్వేది త్రేతము; నూజివీడు విధేయడు; ద్విపాద్యసమాజము; దొండపాడు విలేఖకుడు; ప్రకటింపలేనందునకు చింతిలుచున్నాము. - సంపాదకుడు.

I సంగంసభ.

అయ్యో, మాడునాలుగు దినముల క్రిందటి ఆంధ్ర పత్రికయందు సంగం స్వరాజ్యమితి యాజమాన్యమున కనిగిరి వాస్తవ్యులగు దర్శి చెంచయ్యకెట్టిగారి నిర్బంధావాసమును గూర్చి జరిగిన సభ విషయము ప్రకటింపబడి యుండెను. ఆ వ్యాస లేఖకులు నేను నెల్లూరు స్వరాజ్యమితి కగ్రాస నాధిపతిగా నున్నట్లు వ్రాసినారు. నేను నెల్లూరు సమితిలో నేను సామాన్యసభ్యుడను. ఈ విషయము తమ పత్రికయందు ప్రచురింప వేడెద.

నెల్లూరు ఫిబ్రవరి 26 బ. హనుమంతరావు.

II

చెంచయ్యగారి నిర్బంధావాసము.

అయ్యో, ఈవిషయముగూర్చి ఆంధ్రపత్రికయందు నాలుగైదు పర్యాయములు వ్యాసములు ప్రచురింపబడియుండుట పాఠకుల కెల్లరకు నిదితిము. మన ఆంధ్రదేశము ఇప్పటికి చెంచయ్యగారి విముక్తికోరికై విశేష మాందోళనము చేయలేదు. నెల్లూరు మండలము నందు మాత్ర మిప్పటివఱకు సభలను జరుపుచున్నారు. గుంటూరులోని ఆర్యవైఖ్యలు మాత్రము సభచేసినట్లున్నది.

ఆనీలినెంటు, వారి అనుయాయులకొకై మనము విశేషము ఆందోళనము చేసితిమి. మహమ్మదాల్లీ, సాకతాల్లీ గార్లవిడుదలకై మన మాందోళనము చేయుచున్నాము. వీరందఱు ఆంధ్రదేశము లగుటచే, 'దురపుకొండలు నునుపు' అను సామెతను బట్టి అనుదినము సభల జరుపుచుంటిమి. మన యాంధ్రయవకునికొకట మనము సాటుపడకుండుట మిక్కిలి కోరచున్నాము.

కావున ప్రతి యూరిలోను వారము వారము సభలు జరిపి తీర్మానములను తంత్రివార్తగానో లేక తపాలు ద్వారానో ఇండియా గవర్నమెంటు వారికిని, మద్రాసు/గవర్నమెంటు వారికిని పంపుచుండ వలయును. చెంచయ్యగారిని విడుదల చేయుటకు మనము పట్టిన పట్టు వదలగూడదు.

ప్రతిగ్రామసభలోను, తాలూకా సభలోను, మండల సభలోను ఈ తీర్మానము కావించి నోరతనమువారికి పంపవలయును. కృష్ణామండల సభ త్వరలో జరుపబడునని ప్రకటింపబడినది. ఆసభలో తిప్పక నీతీర్మానము కావించవలయును. పడునొకండు తెలుగు జిల్లాల వారును స్వయంకృషివై నాధారపడి ఆందోళన ప్రారంభించ వలసిన సమయ మాసన్నమైనది.

నెల్లూరు ఫిబ్రవరి 26 బ. హనుమంతరావు.

III

జాతీయపతాకము.

అయ్యో, ప్రపంచమునందలి ప్రతిదేశమునకును జాతీయ పతాక మున్నది. కాని మిగిలిన వెళ్ళుదేశములకుండు మిక్కిలి పెద్దదియై 88 కోట్ల జనసంఖ్యతో విరాజిల్లుచున్న భరతఖండమునకు మాత్ర మట్టి దొకటి సుమారు 1400 సంవత్సరముల క్రిందటనుండి లేకపోవుట గొప్పకొరతగా నున్నది. చరిత్రకోదగిన బడిచూడ 550 సంవత్సర ప్రాంతమున హిందూ

దేశమున గల 8 దేశములను వివిధరంగులతో చూపుచు ఆకాలములో పద్యము జాతీయపతాకముగ నున్నట్లు కానించెడిది. ఆ పతాకము స్వదేశాభిమానము లేనందువలనను, హిందూదేశము నును ప్రవృత్తయందుండుటవలనను కృతకృతముగ వాడుకనుండి తప్పినది. ఇప్పుడట్టిదినమును గడచి భరతమాత నిద్రనుండి మేల్కొలుచుటచేత జాతీయపతాకము ముఖ్యావసరమైయున్నది. జాతీయపతాకమనిన నేమో యిందుకు యోచించిన, అట్టిదాని నేర్పరచుట మిక్కిలికష్టమనియే మా యుద్దేశము. పతాకము నేర్పరిగనున సమకాల్యవస్తువుగాని అది జాతీని దెల్పునట్లుండవలెను. జాతీని దెలుపునదియే జాతీయ పతాక మనిపించుకొనునగాని, ఏదోవిధముగ నుంచినంత మాత్రమున అది జాతీయపతాక మనిపించుకొనదు.

భారతభూమియందు హిందు, మహమ్మదీయ భౌద్ధ క్రిష్టియను, సిక్కు, జైన, పార్సీ, జూయిసు లను 8 ముఖ్యమతముల వారలండిరి. అందుచే తమతమను బ్రతిభుదీవులలోని ఇంగ్లండు, స్పాటులాండు, బెరెలాండు లందలి ప్రజలభావలును సమతములును వేరైనను ఒకేపతాకమునుకలిగియున్నట్లు హిందూదేశమున ముఖ్యమతములవారిని చూపునట్లుండుటయే గాక యావద్భారతీయులచేతను ప్రేమ చూడబడెడు చిహ్నముకట్టి మధ్యనుండి, ఏమతమున కెట్టిరంగు పనిత్రవైనదో అట్టిదానితో నుండుట యుక్తము. హిందువుడే కానిండు. మహమ్మదీయుడే కానిండు, మరీ యే యితరమతస్థుడే కానిండు పతాకమును చూచినప్పుడు నమస్కరించునట్లుండవలెను. అందుచేత పి. వేంకయ్యగారు వ్రాసినట్లు ఇంగ్లండునకునకు గల 7 రంగులును, సప్తమతముల వారికిని మిగిలిన పనిత్రవైన జైనమతమునకును, ఈ 7 రంగులును కలిపిన వచ్చు పనిత్రవైన తెలుపురంగు నుపయోగించుట చింతము.

జాతీయపతాకము లన్నిటియందును ఆమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రముల పతాకము మాత్రము అన్ని రాష్ట్రములను చూపుటకడను వైపున నక్షత్రములవంటి చుక్కలను గలిగియున్నది. మనదేశమున 19 ముఖ్యభాషలు మాట్లాడు ప్రదేశము లుండుటచేత, అవి యన్నియు పరిపాలనా సౌత్వమునకై యెప్పుడో యొకప్పుడు భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములు కావలసియే యున్నవి. కావున వీనిని కూడ మన పతాకమునందు ఆమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములవలె చూపుట మేలు.

హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనమును ప్రసాదించుటకు మనపాలకు లనుమతించిరి కాని, దాని సుసంగతు నేడా లే పాయనిమాత్రమే సందేహించుచుండిరి. ఏదియెట్లున్నను స్వరాజ్యమువచ్చుటలో సందేహములేదు. కాబట్టి స్వరాజ్యము ననుభవించుచున్న ఆస్ట్రేలియా, కెనడామున్నగు దేశముల కెట్టిపతాకములకలవో, అట్టిదియే మనకుండుట యుక్తమని తోచెడిది. మనపతాకమున కడను వైపున మనపాలకుల యాధికృత్యమునకు బరచుటకుగాను వారిపతాక ముంచిననుచున్నాము. ముందు సంవత్సరము ధిల్లీనగరమునందు జరుగబోవు దేశీయమహాజన సభయందును, లోకమున నలుదిక్కులకు విజృంభముతో జాతీయపతాక మెగురుట చూడవలెనని కోరుచున్నాము. భారతీయులను మరియెంతసారి మేల్కొల్పుచున్నాము. దయతో మావిజ్ఞాపనమును గైకొందురగాక.

రాయకుడు చెంగల్లల సత్యనారాయణమూర్తి. ఫిబ్రవరి 26, పెమ్మరాజు నారాయణమూర్తి.

ప్రభాకరం ఉమామహేశ్వర పండితులు మహారాజు దినములక్రిందట పితాపురము వచ్చి పరమతాళి మానాంధకారమును భారదోలుటకు పురజనులు ప్రార్థింప వారు నుతో పన్యాసములనిచ్చిరి.

గతనెల 20-న తేదీని గుంటూరునందు శిల్పికళాకాలకు కాఖా పాఠశాల స్థాపితమైన సందర్భమునందు జిల్లా జడ్జిగారి యాజమాన్యము క్రిందను జరిగిన సభయందు చిత్రలేఖనము గురించి, టి. ఎన్. మహమ్మద్ హుస్సేను సామేబుగారు, పాలపర్తి రామమూర్తిగారు నువ్వనెంచిరి. రామమూర్తిగారు ప్రాచీన చిత్రకళలను గురించి చెప్పి ప్రాచ్య పాశ్చాత్య కళలకు గల భేదమును వివరించి ప్రస్తుతము పాఠశాలలందు నేర్పు విధానము శిల్పమున కంతగా తోడ్పడుట లేదని నమన ఆగ్రాసనాధిపతికి వారిమీద కోపము వచ్చి వారి యుపన్యాసమును విమర్శించుటకు ప్రారంభించి వారు చెప్పిన రాజకీయ విషయములను యుపన్యాసములో జొప్పించుకొనడని నెలవిచ్చినట్లు ప్రేక్షకు లొకరు వ్రాయుచున్నారు. ప్రాచీన చిత్రకళలను గురించి నుడువుట రాజకీయము కానేరదని వారు గ్రహించవలసియుండును.

వచ్చుచున్నది! (1094)

ఫిల్లిను సర్కసు

భీకరచాళిష్ట్య ప్రదర్శనము. భయంకరాకారము. ప్రదర్శనము మిశ్రమము.

విదేశములనుండి వచ్చిన మల్లులు రంగమున నదృశ్యముగ చరించెదరు.

అత్యద్భుతము - అతిగంభీరము. అత్యంతదర్శనీయము.

28 ఏండ్లకీతము చెన్నపురి వచ్చెను. అప్పటికంటె నిపుడు అత్యధికమగు మార్పుకలదు.

వివరములు పూర్తిగా ముందు తెలుపబడును.

గుంటూరు డిస్ట్రిక్టుకోర్టు ఫయిలు

O. P. 20 of 1918. పిటిషనరు - హోల్కర్ వా ఆర్డర్లు తారాపూర్వాల.

తేటు దీక్షాబాయి హోల్కర్ వా ఆర్డర్లు తారాపూర్వాలగారి ఆస్తుల విషయమై తెలుపు ఆఫ్ అడ్మిన్ స్ట్రేషను తనకు దయచేయించునని సదరుహీముక్కు పెనిమిటి అయిన యీ పిటిషనరు మనవి దాఖలు చేసికొన్నాడు. గనక, ఆక్షేపణలు గలనారు గుంటూరుజిల్లా కోర్టువారి యెదుట 15-3-1918 తేదీకి తెలియపరచుకొనవచ్చును.

శ్రీష్టు కాంభోట్లు, బి. ఎ., బి. ఎల్, (1095) పిటిషనరు తరపు స్టీడరు.

చంద్రశేఖర క్యాండిల్ కంపెనీ,

నెల్లూరు. (1096)

1917-18 సంవత్సరమున మదరాసులో జరిగిన వస్తు ప్రదర్శనమునందును, 188 ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్, సి.వి.ఇ. గారివలనను యోగ్యతాపత్రంబుల బొందియున్న ఈ కంపెనీ వారిచే "స్వంత వీరైను" తో తయారు చేయబడిన క్రొవ్వు వత్తులు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతమంబులై ప్రఖ్యాతిగాంచియున్నవి. ఒక్కటొక్కటి 7 సుంటలకు తక్కువ లేక నెలుగును.

200 వత్తుల వెల్వై 1-కి రు 18-0-0
200 బండివత్తుల వెల్వై 1-కి రు 18-0-0

మాదిరివత్తులు కోరువారు (రు 1-4-0) ఒకరూపాయ నాలుగణాలు ముందుగా మణియాద్దరు ద్వారా పంపవలెను.

ఏజెంసీ వలయువారు కంపెనీకి వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

నోటీసు. (1075)

గోదావరిజిల్లా కాకినాడ తాలూకా ప్రస్తుతం ఉండునూ కాపురస్తులు శ్రీ రాజా ఇనుగంటి వెంకటరాజగోపాల రావు మార్యప్రకాశరావుగారి తా. వెద్దాపురం తాలూకా రాగంపేట గ్రామం తా. సామర్లకోట వెద్దాపురమునకు మధ్యను ఉండునూ అంటుమామిడి తోటయొక్క యీసంవత్సరపు ఫలము. ది 22, 23 మార్చి నెలలో తోట ప్రదేశముందు ఏలయు పాడుచున్నాము. కాబట్టి వలయువారు 1వదరు ప్రదేశమునకు దయచేసి ఈనిగున వరతులకు లోబడి పాడవచ్చును. మరతుల వివరము.

- 1. సుమారు య 80 ల చిక్కిన గుల తోటలో ఉండు నున్న ఎన్నిక గల పలువిధములగు అంటుమామిళ్ళున్న జీడిమామిళ్ళున్నమాత్రమే (తక్కిన ఫలవృక్షములు గాక)
- 2. సుమారు రెండువేల అంటుమామిళ్ళున్న ఒక వెయ్యి జీడి మామిళ్ళున్న.
- 3. పాడదలచినవారు రె: నువందలరూపాయలు ధరావతు ఇచ్చి పాడవలెను.
- 4. పాట ఖాయపరచుకున్న వారు మచ్చలికాతోపాలు సగముసాము ఇచ్చి జేయవలెను.
- 5. తక్కిన సగము సామున్న చెట్ల కాములు కోయటకు పూర్వయందు చెల్లించవలెను.
- 6. పాట కాలముందు ధరావతు ఇచ్చిన వారిలో ఖాయపరచుకొనిన వారి సామున్న తక్కిన వారి సాము వాపకుచేయబడును.
- 7. తమ సంబంధము యింకా కావలసినవారు యీ నిగున వ్రాయబడిన వారికి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును. కె. రామచంద్రరావు గారు, ఉండునూ

9-2-18 } మామారు సిరస్తాదారు, ఆఫ్ గొల్లసాని ఎస్టేటు, గోదావరి. క్యాంపు: సామల్కోట.

సుందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1918 క్యాలండరు

ఫిబ్రవరి 28 తేదిలోపు అమృతాంజనము డిపోజిట్ రు.5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. X కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.
కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాంక్షయు గలగవంతులకు త్వరపడుట యుక్తము.

తామరలైలము	గజ్జికలైలము	మోహినీలైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-4-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపధిము

చక్కని డబ్బీతో కల రూ. 0-8-0 ; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రయింపబడుచున్నది

అమృతాంజనం డిపో,

109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

6, తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

వాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అపరిమిత రక్తములన జనించు బాధ్యులకు కీరీటుమనంబి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను
క్షణ, సారకావలను అన్ని విధములన గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుద్ధికారి (28)

కణావధిసార్వజన్య గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను జడ్యకవ్వినను అన్న విధములైన రోగములను
పోగొట్టును. కీరీటుమనంబి పాదరసదోషమును, మలబద్ధమును కార్యసంబంధమును రోగములను పోగొట్టి రక్తమును
శుద్ధిపరచును. కీరీటావధిగమును గలగజేయును. 13 రోజులవర కుండుటకు 4 పౌండుల బుడ్డిలో అమృతమును.

ప్రాప్తికరు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనననాడీ, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2. BOMBAY.

విశ్వామిత్ర ప్రశంస

ఇది తన్నులంటి అస్సారాని నిరంతరము.
నెం 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఇది త్రియోగ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రచురితమైతి. నెం 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బహండ్ర పురాణము
(పద్య కావ్యము.)
శాస్త్రసమూహ నిరంతరములగు పదసేసిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? కులభేదము లేని
రచితి? ఆచార కృతహారము తెల్లెట్లుమాతే! ఈ మొదలగు
విషయములన్నియు యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి.
గొప్పవారి గ్రంథములై మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నాడు
300 మిగుల మలచును. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర
మున్నవి. నెం 0-0-0. కప్పులు కే.కే.

శ్రీమదాంధ్ర బహండ్ర పురాణము
(పద్య కావ్యము.)
ఇది శ్రీ ధర్మబోధిని యను నాటకము.
సంఘములవార సంగ్రహమునకు మార్గ
అమిండుజాపబడినది. అందరును జదివి తీర
వలయును. నెం 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు.
అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు

శ్రీమదాంధ్ర బహండ్ర పురాణము
(పద్య కావ్యము.)
శాస్త్రసమూహ నిరంతరములగు పదసేసిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? కులభేదము లేని
రచితి? ఆచార కృతహారము తెల్లెట్లుమాతే! ఈ మొదలగు
విషయములన్నియు యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి.
గొప్పవారి గ్రంథములై మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నాడు
300 మిగుల మలచును. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర
మున్నవి. నెం 0-0-0. కప్పులు కే.కే.

శ్రీమదాంధ్ర బహండ్ర పురాణము
(పద్య కావ్యము.)
ఇది శ్రీ ధర్మబోధిని యను నాటకము.
సంఘములవార సంగ్రహమునకు మార్గ
అమిండుజాపబడినది. అందరును జదివి తీర
వలయును. నెం 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు.
అంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోపధములు
బృహత్ మంజుషాదికావ్య
రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1 పౌను సీసా రు 0-12-0.
చంద్రప్రభ గుటి
మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.
వానవలేహము
దగ్ధులకు మంచిమందు.
1 పౌను సీసా రు 0-10-0.
వ్యవసారములన్నియు వాంగ్మయభాషలో
జరుపవలయును.
జాండా పార్శ్వస్యాటికల్
వర్షా
అయుర్వేద యోగముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.
The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elephinstone Road, Bombay, 13

అమృతార్ణవ అవలేహము.
ఈ లేహము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి
కాశ్యుతులను నొసంగును. 219
ఆరోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును.
ప్రస్తుతము శాకాభిక్షాణము అను పుస్తకమునకు
ప్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకడే ఉచితముగా పంపెదము.
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,
ఆతంకనిగ్రామ పోస్టాఫీసు, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

పాల్వపు వేంకటాచల 594
పండితులవారి సిద్ధాపధములు.
యోగ్యతాపత్రములు.
మ॥ రా॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ ఫెలో ఆయుర్వేదిక్
యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. కె. ఇన్స్టిట్యూట్,
లండన్ కన్వల్టింగ్ కమిటీ ఎగ్జియర్ జేక్. నెం. 2. బొంబై,
వీరు ప్రాసినది. తమలోలోకామయవార కన్సూరి మాత్రలను,
ఉపయోగించుటవలన, కాస్తోవ్యాసముల వ్యర్థాసము,
అతీర్ణము, మలబద్ధము, ప్రక్కనొప్పి, కడుపునొప్పి, అన్నా
కజ్వరము, పిత్తసంబంధరోగము. బిడ్డల యెముకవారముల
న్నియు, గుణచయ్యెను, తమకర్మకు ప్రతిదినము వచ్చురోగు
లకు, నీకన్సూరి మాత్రలనే, స్వచ్ఛత వైద్యులు ముఖ్యముగా
నీయవలయు నని శిష్యులను చేయుచున్నాను.
మ॥ రా॥ పి.ఎస్.ఆయుర్వేదాత్, సీనియర్ సర్జన్,
సాన్సిటిరీ కమిషనర్, మైసూరు గవర్నమెంట్; వీరు ప్రాసి
నది. "లోకామయవార కన్సూరి మాత్ర"లను నే నుపయోగించి
యున్నాను.
పండితులు వారిచే పత్రికాయందు ప్రచురపరచినట్లే
అనేకోత్సాహముగ, గుణాచలను ఈమాత్రలు గలిగి యున్న
నని నేనుచెప్పుట కానందభరితుడనగుచున్నాను.
వైద్యశాలలో ననేకవిధముల లగునట్టియు నుపయోగ
రములగు కిర్వాటక మాలికలనుండియే యోగ్యతాపత్రములను
తయారు చేయుచుందురు.
రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసా యందును
ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాలో నూజీ
యందును. 260 మాత్రలున్న సీసా 4 అణాలు
మౌళమే.
6 సీసాల శాకసారి రెప్పించికోనిన
టపాల ఖర్చునోచేరి రూ 2-8-0
12, సీసాలాకసారి కోనిన 2-12-0
25, సీసాలాకసారి కోనిన 5-0-0
శుభ్రులకోగములకు మావర్త అయుర్వే
దియ సిద్ధాపధముల దొరకును.
వినిపించు:— శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

